

Izba za vsak dan zjutraj razven v ponedeljek in dnevi po praznikih. — Posamezna številka Din 1.—, mesečna naročnina Din 20.—, za tujino Din 30.—. Uredništvo v Ljubljani, Gregorčičeva ulica št. 23. Telefon uredništva 80-70, 80-69 in 80-71.

Jugoslovan

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifi in dogovoru. — Uprava v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-68, Podružnica v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 24, telefon 29-60. Podružnica v Celju, Samostanska ulica št. 4.

Št. 66

Ljubljana, torek, dne 19. avgusta 1930

Leto I.

Kombinirana ofenziva proti mejam in reparacijam

Francoski tisk zahteva, naj se Pariz pridruži poljski intervenciji - Energična odločnost varšavske vlade - Nemški poslanik v Parizu odpotoval nujno v Berlin

Pariz, 18. avgusta. Razburjenje radi nastopov in govorov nemških vodilnih osebnosti v sedanjih volilnih kampanji traja v vsem tukajšnjem tisku nevzdržno dalje in zavzema čedalje večji razmah. Globoko novo ogorčenje je povzročil predvsem govor notranjega ministra Wirtha, v katerem je rekel, da bo postal Youngov načrt neizvršljiv, če bo gospodarska kriza v Nemčiji naraščala še nadalje kot dosedaj. V dejstvu, da se je g. Wirth v svojih govorih dotaknil ob eni priložnosti mirovnih pogodb, ob drugi pa Youngovega načrta, češ, da bi utegnil postati poslednji neizvršljiv, se ne vidi le golj slučaj, temveč se razlaga to kot premišljena kombinacija propagande, ki naj sistematično vodi tako proti mirovnim pogodbam kakor tudi proti finančnim obvezam, ki jih je prevzela Nemčija.

»Journal des Débats« opozarja v tej zvezi na navidezno nemških finančnih težkoč. Če bi bil položaj v resnici tak, kakor ga predstavljajo Nemci — pravi —, potem bi ne bilo mogoče, da bi Nemčija trošila za Reichswehr tako ogromne vsote kakor do sedaj. Dasi šteje njena armada le 100.000 mož, je vojni budžet klub temu tako ogromen, da predstavlja mnogo večje breme nego nekdanji vojni proračuni cesarske Nemčije. List potem nadaljuje:

»Jasno je, da bi hoteli Nemci, opogumljeni po že doseženih uspehih, uničiti vse pogodbe in dogovore, ki so bili posledica njihovega poraza. Upalo se je, da bodo spričo velikodušnih koncesij vsaj nekaj časa

mirni, toda doseglo se je ravno nasprotno. Vsak uspeh je povod le za novo ofenzivo in ni vzroka, radi katerega naj bi to prenehalo. Nasprotno, je polno razlogov za domnevanje, da bo šlo tako dalje, razen če se ogrožene vlade odločijo in povedo, da ima tudi njihova potrpežljivost svoje meje. Žalibog pa se do sedaj ni nič še napravilo ne povedalo.«

Edino poljska vlada — nadaljuje list — je ubrala pravo pot ter je vložila pri nemški vladi odločen protest proti govoru ministra Treviranusa. Če bodo ostale prizadele vlade molčale, bi utegnile nastati najusodnejše posledice. List zaključuje: »Bilo bi koristno, če bi Francija pridružila poljskemu glasu še svojega ter povedala, kateri so elementarni pogoji korektnih odnosov med državami.«

»Echo de Paris« se vprašuje po globljih vzrokih, ki so neposredno vplivali na ministra Treviranusa, da se je odločil za tak svoj nastop, ter prihaja do zaključka, da je Nemce objel velik strah predvsem radi naglega naraščanja poljskega življa v onih krajih, ki jih Nemci zahtevajo zase. Takoimenovani »koridor« šteje en milijon prebivalcev, med katerimi je sedaj komaj 200.000 Nemcev proti 800.000 Poljakom. Gdansk oživa sedaj veliko blagostanje, toda Poljska ga lahko še poveča. Potrebno je le par trgovsko-političnih potez, in ne samo da se poveča to blagostanje, temveč bi nastopili tudi zelo občutni in

nepopravljivi udarci za promet v Hamburgu in Bremeu.

Pariz, 18. avgusta. AA. »Le Temps« obžaluje, da socialistično glasilo »Le Populaire« ni odgovorilo na govor nemškega ministra Treviranusa, kakor je zaslužil. Vsa-kočkrat, ko Nemčija ustvarja fronte in ko podpihuje vojni duh, da bi tako uveljavila svoje revindikacije, francoski socialisti molče kot grob. Kadar Nemčija prične zvoniti s svojim pacifističnim zvonce, da bi Franciji iztrgala nove koncesije, so francoski socialisti najboljši poslušalci in pogostokrat celo pomagajo Nemcem zvoniti.

Varšava, 18. avgusta. Ves poljski tisk odločno zavrača nemško propagando proti poljskim mejam, ki se vrši v sedanjih volilnih borbi. Listi podčrtujejo dejstvo, da se ves nemški tisk — z morda eno samo izjemo — solidarizira z izpadi ministra Treviranusa. »Gazeta Polska« stavi poseben poudarek na značilno demaršo, ki jo je izvršil pred kratkim nemški poslanik v Varšavi von Rintellen. Ta je obiskal zunanjega ministra Zaleskega in ga prosil, naj bi vplival na poljski tisk, da bi se doseglo zmernije pisanje v pogledu Nemčije, kajti dosedanj ton pisanja da le zastruplja poljsko-nemške odnose. Von Rintellen je dobil zagotovilo, da bo poljska vlada napravila vse mogoče v smislu njegove želje pod pogojem, da bo nemška vlada vplivala v isti smeri na nemški tisk. Ravno tedaj — vzklika »Gazeta Polska« — pa je nastopil minister Treviranus s svojim govorom!

Varšava, 18. avg. AA. Agencija »Iskra« prinaša to-le sporočilo:

V zvezi s poluradno objavo, ki je bila objavljena v nemških listih o nedavnih govorih ministra Treviranusa, smo dobili iz uradnega vira to-le sporočilo: Omenjena nemška objava ne vsebuje motiva, ki bi mogel opravičiti izjave ministra Treviranusa. Vsaka vlada ima pravico odločno reagirati proti manifestacijam, ki jih vodijo inozemci, naperjene zoper teritorialno integriteto države. V tem pogledu je imel protest poljske vlade najkategoričnejši značaj, ker je bil posredi član nemške vlade in ker je bila izjava dana v obliki, ki bi morala izzvati protest vseh činiteljev, ki si iskreno žele ljubezni in mednarodnega sodelovanja. Niti ena poljska vlada ni zamudila niti ene prilike, da ne bi zavrnila vsake zahteve z nemške strani, ki bi stremela po izpremembi meja, in to ne glede na pota in sredstva, po katerih naj bi se te izpremembe izvršile. Vsaka taka zahteva bo nalezela na neizprosno veto celokupnega poljskega naroda.

Pariz, 17. avgusta. AA. Današnji »Matin« piše, da je nemški veleposlanik von Hoesch odpotoval v Berlin prej nego je nameraval, in sicer zato, ker je nemško ministrstvo zunanjih zadev zahtevalo nujno poročila o odmevu, ki so ga v Franciji izzvali govori in izjave nemškega ministra Treviranusa. Znano je, da sta se francoski vnvanji minister Briand in nemški veleposlanik o tem nedavno razgovarjala.

Resnost zadnje angleške demarše v Sofiji

Makedonstvujušči pripravljajo nove banditizme, ki naj bi se vršili ob času zasedanja Društva narodov — Odgovornost vlade gospoda Ljapčeva

Beograd, 18. avgusta. k. Odkrito organiziranje teroristične akcije proti naši državi v Sofiji in drugih krajih Bolgarije, ki ga tolerira vlada g. Ljapčeva, je dalo kot je bilo že javljeno vnovič povod za tuje posredovanje v Sofiji. Angleški poslanik v Sofiji g. Waterloo je po naredbi svoje vlade napravil novo demaršo pri bolgarski vladi. Demaršo je dokumentiral s takimi dejstvi, ki jih bolgarska vlada to pot ne bo mogla izigrati, ne z obljubami, ki bi jih ne izpolnila, ne z navideznimi ukrepi proti makedonskim banditom. Angleški vladi in tudi drugim državam je na tem, da se odstranijo vzroki vseh trenj in nesoglasij med balkanskimi državami, ki jih izziva delovanje ilegalnih organizacij in za katere je preveč stvarnih dokazov, da so v neki tuji službi. Resnost koraka g. Waterloo-a je tem večja, ker se on ni zadovoljil samo z vložitvijo formalne demarše pri bolgarskem zunanjem ministru, temveč je takoj po svoji demarši zaprosil tudi za avdienco pri kralju Borisu. Pri tej priliki je vladarju Bolgarije ponovil to, kar je predložil vladi g. Ljapčeva. Kralja Borisa je opozoril na to, kar makedonski revolucionarji delajo v Bolgariji z namenom, da s stalnim izvrševanjem zločinov in s pohodi na jugoslovansko ozemlje dajejo kar največ povoda za zaostritev odnosov med Jugoslavijo in Bolgarijo. Zanje grožnje makedonskih banditov in njihove odkrite priprave v Sofiji in v obmejnih predelih Bolgarije za nove vpade v Jugoslavijo niso mogle ostati neopazene od zastopnikov velikih sil in to tem bolj, ker bi imela vzporedno z novimi zločini iti kampanja proti Jugoslaviji tudi

preko nam nenaklonjenega inozemstva in v zvezi z jesenskim zasedanjem Društva narodov v Ženevi.

Najnovejša angleška demarša, ki je podprta z dejstvi, potrjuje resnost položaja. Potrjuje pa dalje tudi, da se vsa zločinska revolucionarna akcija proti Jugoslaviji, ki je pokrenjena z bolgarskega ozemlja, vrši z vednostjo bolgarske vlade, ki vse to tolerira.

Tuji diplomatski krogi v svojih centralah kot v svojih zastopstvih v Sofiji prav dobro vedo, koliko si kraljevina Jugoslavija prizadeva, da pomiri odnose in da za vedno odstrani vse vzroke in povode za napetost v odnosih med obema sosednjima državama. Ker so vsi diplomatski krogi podrobno poučeni o miroljubnih namerah jugoslovanske vlade, zato tudi beograjski diplomatski krogi z zanimanjem pričakujejo, kaj bo jugoslovanska vlada storila. Je namreč dovolj jasnih dokazov, da makedonska revolucionarna organizacija v Bolgariji pripravlja nove zločine, in ni izključeno, da za vse to ve tudi vlada gospoda Ljapčeva. Fiktivni ukrepi bolgarske vlade proti banditom so samo pesek v oči nepoučenim. Edini izhod bi bil, če bi bolgarska vlada končno razčistila vse odnose z makedonstvujušimi, da jim za vedno onemogoči njihova prizadevanja, ki so bila do sedaj tudi realizirana, t. j., da bi bili oni razsodniki v jugoslovansko - bolgarskih odnosih. Ker stojimo pred jesenskim zasedanjem Društva narodov, je verjetno, da se bo vprašanje jugoslovansko - bolgarskih odnosov kot skrajni izhod predložilo mednarodnim faktorjem Društva narodov.

Klavrne habsburške demonstracije v Avstriji

Dunaj, 18. avgusta. d. Avstrijski črno - žolti legitimisti in drugi monarhisti so večeraj in danes ob priliki stoletnice rojstva pokojnega cesarja Franca Jožefa priredili na Dunaju, v Ischlu in v Inostu različne demonstracije in zborovanja, na katerih so se izrekli za monarhijo, za Habsburgovce ter so zlasti poudarjali, da mora čim prej prevzeti krono sv. Stefana mladi Oton Habsburžan. Na Dunaju so bili navzoči na zborovanju mnogi nadvojvode in stari av-

strijski generali. V votivni cerkvi, ki stoji na mestu, kjer je bil svojočasno na mladega Eranca Jožefa izvršen atentat, so odkrili spominsko ploščo. Monarhističnih zborovanj se je udeležilo jako pičlo število starih avstrijskih patrijotov, dočim so drugi državljani prireditve popolnoma ignorirali. Nikjer ni prišlo do kakih izgrediv. Delavstvo je bilo napram monarhističnim provokacijam popolnoma mirno in pasivno.

Vrsta velikih volilnih zborovanj v Nemčiji

Državna stranka odklanja Hindenburgov blok — General von Seeckt o delavstvu — Nov govor ministra Treviranusa

Berlin, 18. avgusta. d. Novo ustanovljena državna stranka je priredila v Düsseldorfu veliko volilno zborovanje, na katerem je govoril tudi pruski finančni minister Höpker-Aschoff. V svojem govoru se je minister dotaknil tudi v Nemčiji vpadajoče gospodarske krize, razmišljal je način, kako naj bi se ta kriza odstranila, dalje je razpravljal o vprašanju volilne reforme in o spremembi državne uprave. Poudarjal je, da pri novi državno-upravni reformi ne sme biti Pruska razbita in razdeljena in da tudi južnonemške dežele morajo dobiti primerno stališče v državni organizaciji. Govoril je tudi za reorganizacijo strank. Hvalježno pa je odklonil nameravani Hindenburgov blok meščanskih strank, ki je naperjen proti socialni demokraciji. Odklonil je tudi vsako diktaturo. Zavzemal se je tudi za splošen sporazum med narodi, toda pod pogojem, da se spoštuje pri vsakem narodu njegova ljubezen do domovine. Njegova stranka je za agilnejšo zunanjo politiko s pogledom na vzhod.

Magdeburg, 18. avgusta. d. Na velikem zborovanju nemške ljudske stranke je govoril tudi njen kandidat bivši šef državne brambe generalni oberst von Seeckt. Ta se je izrekel za skupno sodelovanje vseh meščanskih strank. Priznal pa je tudi

enakopravno stališče delavstva, ker je nemogoče, da bi se moglo za nedogleden čas vladati proti delavstvu. Delavstvo ima pravico sodelovati pri državnih poslih in odločati v državni zakonodaji.

Berlin, 18. avgusta. d. Na jutrišnji seji bo državni kabinet razpravljal o dveh važnih zakonskih načrtih, ki se nanašata na reformo državnih financ in na reformo volilnega zakona v državni zbor. Izpremeniti se ima razdelitev volilnih okrožij, ki se imajo sedaj po novem zvišati na 162. Vsako volilno okrožje bi štel do 25.000 volilnih upravičencev.

Pariz, 18. avgusta. AA. V Kasslu je minister Treviranus potrdil v svojem govoru svoje prejšnje izjave in rekel, da se priznava za pristaša aktivne revizionistične politike, toda brez vsakršne grožnje. Bojni duh, je rekel, ni izraz zanosa, nego pomeni zvečanje strpnosti in hrabrosti v okrepljeni vere v enakost med narodi, ki so se udeležili vojne. Oni, ki iskreno žele miru, morajo imeti smelost, da priznajo nevarnosti, ki groze miru. Pustimo ob strani katastrofalne govore, ki povzročujejo nesrečo in prinašajo narodnemu gospodarstvu več škode kakor bremena reparacijskih dajatev in slabe kredite v državi.

Sedeži v svetu Društva narodov

Pričakuje se energična borba za zasedbo izpraznjenih mest.

Ženeva, 18. avgusta. n. Dobro poučeni krogi trdijo, da bodo na zborovanju Društva narodov, ki se sestane tekom prihodnjega meseca v Ženevi, poedine države vodile ostro borbo za izpraznjena nepermanenta mesta v svetu Društva narodov. Ta mesta bodo izpraznila Kanada, Kuba in Finska in kandidirajo za njihove naslednike Norveška, Guatemala, Kitajska, Portugalska, Grčija in Irsko. Skoro gotovo je, da bo mesto Finske zasedla Norveška, ker je običajno, da imajo severne države v svetu Društva narodov vedno po enega zastopnika. Prav tako je verjetno, da bo zasedla Guatemala mesto, ki ga je doslej imela Kuba, da bodo na ta način tudi srednjameriške države še nadalje sedele v svetu Društva narodov. Tembolj sporno pa je tretje mesto in se zanj borijo Bel-

gija, Grčija in Kitajska na eni strani, na drugi strani pa Irsko in Južna Afrika. Velika Britanija želi, da bi to mesto, ki ga je doslej držal zastopnik Kanade, dobil spet britanski dominijon, če mogoče zastopnik Južne Afrike, t. j. general Hertzog. Zelo ji je na potu baš kandidatura Irske, ki prav tako pretendira na to mesto in ki na drugi strani tudi spada v britanski imperij.

Dogodki v Egiptu

London, 18. avgusta. AA. Po vesti »Morning-post« iz Kaira nameravata kralj Fuad in Sidki paša izpremeniti egiptsko ustavo tako, da bi se število poslancev znižalo z 250 na 100, izmed katerih bi eno tretjino imenovala vlada. Kralj bo v teku tega tedna o tem izdal novo naredbo in splošno mislijo, da bo razpustil sedanji parlament.

Jugoslovanska kulturna skupnost

Ob stoletnici Franc Jožefovega rojstva stopajo v spomin zopet oni nesvobodni časi, ko je bila prepovedana vsaka naša odločnejša narodna gesta in ko je zlasti bilo prepovedano vse, kar je dišalo po slovanski skupnosti. Vsi, ki so se udeleževali slovanskih kongresov, so bili na črni listi in ob izbruhu svetovne vojne je večina d njih tudi morala v zapore ali pa je bila internirana. Da preprečijo preveliko preganjanje, so zato prireditelji slovanskih kongresov vedno zatrjevali, da imajo ti kongresi le kulturni značaj brez vsake, političnega pomena. Izgovor je bil nujen, ker bi drugače bili ti kongresi sploh nemogoči.

Po vojni pa je ta ozir odpadel in prosto in neovirano se je moglo govoriti, da imajo slovanski kongresi političen pomen. Žal pa nekateri tudi sedaj pretiravajo in če so preje govorili o kulturni skupnosti slovanskih narodov, govore sedaj v prvi vrsti le o politični skupnosti, da bi kulturna skupnost postala odveč. A tudi glede jugoslovanstva bi hoteli nekateri dopovedati, da je na mestu samo politična skupnost, ne pa tudi kulturna. To pa je čisto zmotno mnenje, ker jugoslovanstvo ne pomeni samo politične skupnosti, temveč tudi kulturno in gospodarsko. Popolna skupnost Jugoslovancev, to je danes cilj, h kateremu moramo stremeti vsi, ker je le popolna skupnost v našem interesu. Zlasti pa to velja glede kulturne skupnosti.

Pri vsem spoštovanju slovenske književnosti je vendar jasno, da gotovih velikih nalog Slovenci vsled svoje malostevilstva ne izvedemo. Tako je velika slovenska občina zgodovina skoraj nemogoča, enako veliki slovenski konverzacijski leksikon. Prav tako razni besednjaki, atlanti, znanstvene knjige niso v slovenščini mogoče, ker bi bile te knjige predrage, če bi se sploh našel založnik, ki bi tvegal neizguben in velik deficit njih izdaje. A vse te knjige so potrebne, neobhodno potrebne in ker nismo imeli na razpolago slovenskih, smo kupovali nemške. Silno mnogo denarja smo izdali za te nemške knjige in silno mnogo denarja je tako šlo v tujino in vendar bi lahko ostal velik del tega denarja v domovini, če bi se vsi Jugoslovanci združili za izdajo teh knjig.

Kajti vsi Jugoslovanci združeni pa smo dovolj močni, da izdamo tudi drage znanstvene in leksikalne knjige in da jih tudi razprodamo. In ker se vedno bolj množi število naših šol in vedno narašča število naše inteligence, bo vedno lažja razprodaja teh knjig. Tako bi postali čisto neodvisni tudi v duševnem oziru od tujcev in pri tem bi pridobili še to, da bi bili pravilno informirani tudi o lastnem življenju. Saj vsi vemo, kako škandalozno malo in tudi čisto napačno poročajo nemški leksikoni o naših krajih in ljudeh. Že samo ta moment je zadosten vzrok, da se prično dela za izdajo velikega jugoslovanskega konverzacijskega leksikona, kakor ga n. pr. Čehi imajo že davno.

A tudi materialnih prednosti, ki bi jih nudila izdaja velikih jugoslovanskih del, ni prezreti. Nikakor ni treba, da bi se vsa ta dela tiskala le v eni tiskarni, temveč bi se njih tisk porazdelil po vsej državi. Leksikon bi se tiskal v Zagrebu, atlanti v Beogradu, občina zgodovina v Ljubljani, ali kakor bi se že to uredilo in vse naše tiskarne bi imele zaslužek in denar, ki je odhajal leta in leta v tujino, bi ostal doma. Poleg tega pa bi našlo vse polno naših šolanih ljudi pri izdaji teh del svoj kruh in tudi preprost človek bi mogel upravljati ta dela. Enkrat za vselej je že treba odpraviti ta nedostatek, da se more dokopati do višje obrazbe od naših ljudi samo tisti, ki obvlada še kak tuj jezik. Naše kulturno življenje bo popolno šele tedaj, kadar bo vsak naš človek mogel v svojem jeziku čitati tudi najvišja znanstvena dela.

H kulturni skupnosti pa kliče tudi film in še prav posebno zvočni film. Čisto izključeno je, da bi Slovenci sami zmogli stroškov za slovensko besedilo v filmih. Še manj pa bi mogli Slovenci sami prirediti zvočne filme za naš jezik. Zopet zmoremo te stroške samo vsi Jugoslovanci skupno, zopet je edina rešitev le v jugoslovanski kulturni skupnosti. Zlasti pri filmu je ta skupnost vsak dan bolj potrebna, ker že postaja pri nas zvočni film propaganda za tuj jezik.

Zato pa je docela zgrešena misel, da pozna jugoslovanstvo le politična skupnost. Baš nasprotno je res. Politična skupnost jugoslovanstva je samo sredstvo za še večjo

Poguba poštnega parnika »Tahiti«

Parnik se je potopil včeraj popoldne — Posadka in potniki rešeni

Nova Zelandija, 18. avgusta. AA. Poštni parnik »Tahiti«, ki je vozil iz Wellingtona na Novi Zelandiji v San Francisco, se je danes popoldne sredi Pacifika potopil. Vsi potniki in vsa posadka so rešeni.

»Tahiti« je imel dva jeklena vijaka in nosilnost 7898 ton. V soboto rano zjutraj je izgubil en vijak in skozi nastalo vrzel je vdrila voda. Vsi napori posadke, da parnik rešijo, so bili zaman. Brezžične klice na pomoč, ki so jih nato začeli na parniku pošiljati v svet, je prestregel mali norveški parnik »Penybryn«, ki jih je takoj oddal naprej v Wellington, med tem pa je krenil »Tahiti« na pomoč. Prošlo noč je zagledal ponesrečeno ladjo, ki se je izda-

jala s svetlobnimi znaki. Med tem sta vjela klice tudi parnik »Tofua«, ki je last iste družbe kakor »Tahiti«, in ameriški parnik »Ventura«. Takoj sta odplula ponesrečeni ladji na pomoč. »Ventura« je priplula na kraj nesreče davi in rešila potnike z rešilnimi čolni. »Tahiti« se je nekaj ur nato pogreznil. Njegova posadka je štela 148 moških, vozil pa je 128 potnikov.

Wellington, 18. avgusta. AA. Vsa časopisna pošta, vsi paketi in vsa prtljaga na »Tahiti« so izgubljene. Med prenosom pošte na parnik »Ventura« je 6 vreč padlo v morje in se potopilo, 50 vreč se je zmočilo, ostala pošta pa je nedotaknjena.

Madjari — od narave gospodski narod ...

Govor ministra Gömbösa o vprašanju prestola in trianonski pogodbi

Budimpešta, 18. avgusta. n. V Miškoletu je na svečan način nastopil svojo službo novi veliki župan Borbelya, prijatelj vojnega ministra Gömbösa. Ustoličenja se je udeležil tudi Gömbös, ki je imel ob tej priliki pomemben govor in je med drugim dejal:

»Do konca vojne ne zasluži nihče pohvale, da bi se bil boril za samostojno in neodvisno Madjarsko. Vsek mora sedaj po svojem stanu sodelovati pri ustvaritvi nove Madjarske. Treba je, da zavzame Madjarska napram svetu svoje odredeno stališče. Mnogo je danes ljudi, ki bi želeli, da bi se povrnila preteklost, ker mislijo, da bi v takšnem slučaju boljše živeli. Takšna politika je egoistična politika črvov, ki živijo zato, da jedo. Nam je pa treba novih ljudi. V ta namen ni potrebno uprizarjati revolucije. Mnogi mislijo, da bodo nastopile politične spremembe, po katerih pride na vrh neka dinastija in da bo narod spet zapostavljen. Prišla pa bo na prestol le ona dinastija, ki se bo odzvala pozivu in ki bo stopila v službo naroda. Če bi to bilo izključno madjarsko vprašanje in če bi bil narod docela suveren, tedaj bi se moglo dopustiti, da se postavi to vprašanje. Toda jaz pravim, da pomeni trianonska mirovna

pogodba v vsakem pogledu kršitev suverenosti narodnih pravic. To vidim predvsem v vojski, ki jo moramo plačevati. Vprašanje dinastije ni pravno vprašanje, nego odločajo glede njega faktorji mednarodnega političnega življenja. Življenje kaže, da v narodu vre, da je nujna potreba, da se režim učvrsti in ustali. Nam ni treba režima otrok. Oni, ki niso videli fronte, naj ne iščejo svojega dela pri državni upravi. Madjarski rod se ni rodil, da postane suženj. On je gospodski narod in ga je usoda od vsega početka določila, da vlada drugim podonavskim narodom.«

Kaj dela grof Bethlen?

Budimpešta, 18. avgusta. n. Politični krogi ugotavljajo, kako neugodno je vplivala okolnost, da se predsednik vlade kljub svojim obljubam že nekaj dni ni pojavil v Budimpešti. Ta okolnost je vplivala v Budimpešti tem bolj neugodno, ker so se danes pričele proslave sv. Emerika, a se Bethlen teh proslav ni udeležil. Na drugi strani kroji govorice, da je predsednik Bethlen zelo zaposlen z važnimi državnimi posli in da mu bo mogoče priti v prestolico šele v treh ali štirih dneh.

Zaključek evharističnega kongresa

Papežev odposlanec se je včeraj vrnil v Beograd

Zagreb, 18. avgusta. k. Davi so se člani katoliškega episkopata sestali h kratki konferenci. Na konferenci so ugotovili neobičajno velik uspeh evharističnega kongresa. Sprejeli so tudi skupno poslanico na vse vernike, v kateri se vernikom zahvaljujejo za udeležbo in sodelovanje na kongresu ter poudarjajo važnost čiščenja presvete Evharistije in priporočajo, da bi se čim pogo-

steje vršile krajevne evharistične konference. Ta poslanica bo objavljena čez nekaj dni.

Zagreb, 18. avgusta. k. Danes ob 12.45 popoldne je z beograjskim brzovlakom odpoval iz Zagreba papeški nuncij msgr. Hermenegild Pelegrinetti. Nuncija je pospremil na kolodvor hrvatski metropolit nadškof dr. Ante Bauer.

Otvoritev sej tarifnega odbora

Odbor je začel z delom včeraj pod predsedništvom g. Šreplovića

Beograd, 18. avgusta. AA. V dvorani beograjske industrijske zbornice je bila danes otvorena seja tarifnega odbora ministrstva za promet pod predsedništvom podpredsednika jugoslovanskega narodnega odbora Mednarodne trgovske zbornice Vase Jovanovića. Seje so se udeležili poleg generalnega direktorja generalne direkcije državnih železnic g. Dimitrija Šreplovića tudi zastopniki gospodarskih ministrstev in mnogo zastopnikov gospodarskih organizacij iz vse države. Udeležence kon-

ference je pozdravil v imenu ministra za promet direktor Šreplović, ki je navzočim želel srečo pri delu in zaprosil člane tarifnega odbora in vse gospodarstvenike, da pomagajo prometnemu ministrstvu, da se naša tarifna politika izvede na način, ki bo najbolje ustrežal državi, javnemu prometu in gospodarskim krogom. Takoj po govoru je g. Šreplović otvoril debato in pozval zastopnike državnih oblastev ter gospodarstvenike, da predložijo svoje referate o vprašanjih tarifne politike.

Mednarodni kongres za strokovni pouk

Naš delegat dr. Branko Dostanić o ciljih in rezultatih kongresa

Beograd, 18. avgusta. I. V Beograd se je vrnil glavni tajnik beograjske obrtne zbornice, dr. Branko Dostanić, ki je z našo delegacijo prisostvoval delu mednarodnega kongresa za strokovni profesionalni pouk v Liege v Belgiji. Ta kongres se je vršil od 1. do 5. avgusta. Tajnik zbornice je dal vašemu dopisniku izjavo, v kateri je med drugim dejal: »Mednarodni kongres za strokovni profesionalni pouk se je vršil v sestavi proslave stoletnice belgijske kraljevine, pod patronatom belgijske vlade. Otvorjen je bil dne 1. avgusta v slavnostni dvorani vladne palače. Prvi, drugi in tretji dan avgusta so bila zanimiva predavanja in razprave o vprašanju profesionalnega pouka. Razprav so se udeleževali delegati 27 držav. Najglavnejše je bilo vprašanje izbiranja poklica. V tej stvari so bila mnenja deljena. Nekateri so bili zato, da se naraščajnikom in njihovim roditeljem kakor do sedaj prepusti izbor poklica po prosti volji. Drugi pa so zastopali mnenje, da je treba naraščajnikom omogočiti izbiro poklica s posebnimi institucijami, ki naj se ustanove v ta namen in ki naj bi mladino preskusile, tako s teoretskega stališča, kot s psihotehnične strani, ter na ta način pomagale, da se čim bolje in lažje orijentira glede poklica, ki naj si ga izbere. Pri razpravi o zakonodajstvu v korist organizacije in razvika strokovne profesije so bile zanimive zahteve, naj bi zakonodajstvo

v tem pogledu močneje udeleževalo. Tretji dan je bil posvečen razpravi o potrebi osnovanja udruženj za pouk izučenih vajencev. Potem se je razpravljalo o pogojih, o kvalifikaciji in o položaju, ki ga ima obrtni naraščaj ter kakršnega bi moral imeti. Zatem so bila predložena poročila o stanju strokovnega pouka v posameznih državah. Tu se je videlo, da ne obstoje enake metode in da se glede na različno zakonodajstvo tudi metode razlikujejo. Izražena je bila enodušna želja, da se ustvari neka splošna linija delovne metode ter da se izenačijo pogoji in približajo tako, da bi se mogli doseči tudi isti rezultati. Glede vseh vprašanj so bile sprejete resolucije, med njimi tudi jako zanimiva resolucija, da se zahteva ustanovitev mednarodne pisarne za strokovni profesionalni pouk v obliki sekcije mednarodnega instituta za intelektualno sodelovanje, ki že obstoji pri Društvu narodov. Naslednje dni so delegacije kongresa uporabile za ogledovanje raznih ustanov v Liege-u in okolici.

Po končanem kongresu je tajnik beograjske obrtne zbornice odšel v Hannover, kjer je kot delegat svoje zbornice posetil zvezo nemških obrtnih zbornic. Vtisil, ki jih je pri tem dobil, pričajo o visoki stanovski zavesti, ki jo imajo nemški obrtniki o svoji vlogi v družbi in narodnem gospodarstvu.

Revolucija v Rusiji!?

Bukarešta, 18. avgusta. d. List »Tzarac« prinaša senzacionalno vest iz Rusije, da je v Ukrajini in Belorusiji baje izbruhnila kmečka revolucija. Do sedaj še ta vest ni bila potrjena.

Raymond Poincaré — 70-letnik.

20. avgusta slavi Raymond Poincaré, bivši predsednik francoske republike in predsednik vlade, svojo 70-letnico. Letos je bil Poincaré dvakrat operiran, sedaj pa je zopet popolnoma okrevan.

Imenovanje ljubljanskega škofa

Beograd, 18. avgusta. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja je na predlog ministra pravde v soglasju s predsednikom vlade g. dr. Gregor Rožman imenovan za škofa. Poroča mu znaša 10.000 Din.

Premestitve fin. uradnikov

Beograd, 18. avgusta. I. Z ukazom Nj. Vel. kralja so bili premeščeni: višji poverjenik finančne kontrole II-1 v Celju Puc Anton k finančni direkciji v Ljubljani, poverjenik finančne kontrole II-2 Erjavec Josip k finančnemu oddelku v Ljubljani.

Beograd, 18. avgusta. I. Po odredbi finančnega ministra so bili premeščeni: Poverjenik II-2 pri glavnem odboru v Ljubljani Držaj Peter k finančni direkciji v Ljubljani, poverjenik II-2 pri glavnem oddelku pri Smarju v Jelšah Ferencak Miho k glavnemu oddelku v Ljubljani, pripravnik II-5 pri glavnem oddelku v Zemunik Samarecja Miloš k glavnemu oddelku v Prevaljah, nadzornik III-2 pri glavnem oddelku v Ljubljani Rehberger Franc k glavnemu oddelku v Novem mestu, nadzornik III-2 pri glavnem oddelku v Marenbergu Torkar Ivan k glavnemu oddelku v Celju in podnadzornik III-3 pri glavnemu oddelku v Mostarju Uranić Rudolf k glavnemu oddelku v Smarju pri Jelšah.

Z odredbo pravosodnega ministrstva je bila priznana stalnost z dnem 22. oktobra 1929 sodnijskemu pripravniku I-9 pri okrožnem sodišču v Celju Ravdnerju Vinkotu, z 5. avgustom 1930 pa je napredoval v I-8.

Novi parnik se bo imenoval »Kraljica Marija«

Zagreb, 18. avgusta. k. Novo nabavljeni parnik Jugoslovanskega Lloydja »Araguay« bo po najvišjem dovoljenju v bodoče nosil ime »Kraljica Marija«. Tako bo naš največji in najluksuznejši osebni parnik nosil vsakemu Jugoslovancu milo ime, ime Njenega Veličanstva kraljice. Brod »Kraljica Marija« ima, kakor znano, 17.500 ton in je dolg 160 m, širok pa 18 m. Parnik odpluje koncem tega meseca na naš Jadran. V začetku marca prihodnjega leta pa bo pričel svojo izletniško službo po Sredozemskem morju.

Predsednik vlade pride na Bled

Beograd, 18. avgusta. I. Nocoj je odpotoval iz Beograda proti Bledu ministrski predsednik general Peter Živković.

Ban inž. Dušan Sernec v Beogradu

Beograd, 18. avgusta. I. Davi je prispel iz Ljubljane v Beograd ban Dravske banovine g. inž. Dušan Sernec. Takoj po njegovem prihodu ga je sprejel ministrski predsednik general Živković in ga zadržal pri sebi v daljšem razgovoru.

Italijanska obmejna straža strelja na francoske izletnike

Pariz, 18. avgusta. AA. Poročajo iz Nice: Osem izletnikov, med njimi štiri ženske, so šli v St. Martin de Vézuby, da obedi v tamkajšnjem hotelu, ki stoji prav na francosko-italijanski meji. Izletniki so bili mirni, ko se je naenkrat začelo streljanje z italijanskega ozemlja. Skrili so se za drevesa, med tem pa sta dva izmed njih stopila do karabinerjev, ki so ju odvedli do italijanske obmejne straže, kjer je prišlo do živega prerekanja. Straža se je prepirala, da imajo potniki svoje listine v redu, in jih je pustila pri miru.

Sedem in dvajset dni v zraku

Pariz, 18. avgusta. AA. Havas poroča iz St. Louisa v ameriških Zdrženih državah, da sta letalca Jackson in O'Brien pristala na tamkajšnjem letališču. V zraku sta bila nepretrgoma 647 ur 28 minut in 30 sekund (skoro 27 dni).

Vremenska napoved.

Dunaj, 18. avgusta. d. Vremenska napoved meteorološkega zavoda za jutri: Se vedno jasno in gorkejšje vreme, ki bo trajalo še nekaj časa, toda nesigurno.

Sedmi mednarodni protituberkulozni kongres

Oslo, 17. avgusta. Po sklepu 6. kongresa v Rimu je zasedal letos 7. protituberkulozni kongres v Oslo na Norveškem. Otvoritev je bila v torek 12. t. m. m. opoldne v avli univerze ob prisotnosti vse kraljeve rodbine, kralja Haakona, kraljice Made, prestolonaslednika Olafa in prestolonaslednice Morte. Filharmonično društvo je igralo odlomek iz »Marije Stuart«, sledila je kantata iz Grighovega »Varnet« s sodelovanjem Agneze Hvostove, recitatorja igralca Odde Frogga in dr. Krištofa Ihloja. Prisotne kongresiste sta pozdravila gospa prof. Frøhlien iz Osla kot predsednica kongresa in prof. Leon Bernard kot generalni tajnik mednarodne protituberkulozne unije v Parizu. Svečanost se je zaključila z veliko Svešenovo nordijsko rapsojijo. Ob 19. uri je tukajšnja občina priredila udeležencem kongresa svečano zakusko v starodavni zgradbi Oberskus Stott ob morski obali.

V sredo 13. t. m. se je začelo redno zasedanje in je bil ves dan posvečen cepivu profesorja Calmette-a iz Pariza, ki je vzbudilo splošno dogodkov v Lübecku posebno pozornost. O tem cepivu je predaval profesor Calmette sam. Njegovo predavanje je vzbudilo tako zanimanje, da se je k debati prijavilo 67 znanstvenikov. Iz tehničnih vzrokov pa jih je bilo pripuščenih k besedi le 40.

Cetrtek je bil posvečen kirurškemu zdravljenju pljučne jetike. Glavni referent je bil prof. Bull iz Osla. Govorilo je pa poleg njega

še 10 koreferentov. K debati se je prijavilo večje število udeležencev iz vseh držav.

V petek 15. t. m. je bila debata o izobrazbi zdravnikov in zdravniškega naraščaja glede pobiranja in zdravljenja tuberkuloze. Glavni predavatelj je bil prof. Hiss iz Berlina. Poleg njega pa je poročalo o navedenem predmetu še 10 koreferentov. Priglasenih debaterjev je bilo preko 60.

Ves čas kongresa so bili tudi razni sprejemni. 13. t. m. je priredil tak sprejem norveški zunanji minister v Grand hotelu. 14. t. m. je kongresiste sprejel kralj Haakon na svojem gradu, soprogram kongresistov pa je priredila higijenska liga norveških žensk v restavraciji Folkemusseed Bygdi svečano kosilo.

Kongresa se je udeležilo preko 1000 zdravnikov in znanstvenikov iz 34 držav. Tako jih je bilo iz Nemčije 67, Avstrije 12, Amerike 56, Španije 15, Francije 85, Italije 76, Norveške 146, Poljske 53 itd. Iz Jugoslavije so se kongresa udeležili prof. Cepulić iz Zagreba, docent dr. Nedeljković iz Beograda in docent dr. Ivan Matko iz Maribora.

Po kongresu so se pričele razne ekskurzije, da so se udeleženci seznanili z norveškimi napravami za pobiranje in zdravljenje tuberkuloze. Vsaka ekskurzija traja 6 dni. Vsi udeleženci se bodo po teh ekskurzijah spet zbrali v mestu Bergenu ob zapadni norveški obali, od koder odpotujejo v svoje domovine.

Nedeljske sokolske prireditve

40letnica Sokolskega društva v Zagorju

Sokolsko društvo v Zagorju je na slovesen način proslavilo 40letnico svojega obstoja. V soboto zvečer se je vršila v Sokolskem domu slavnostna akademija, na kateri je br. Zore prednašal »Sokol in narod sta eno« narkar je podal br. Weinberger zgodovinski razvoj zagorskega Sokola. Prof. Denker je s spremljevanjem klavirja po br. Krmotu krasno izvajal nekoliko komadov violinskih skladb. Sledilo je 6 nemih scen, ki jih je sestavil br. Košmelj. Nato je starosta br. Poljčak zaključil lepo uspešno akademijo z razdelitvijo diplom, ki so jih dosegli Sokoli in Sokolice na tekmah.

Ob 8. uri zjutraj se je vršil krasen sokolski spreved, v katerem je bilo 16 Sokolov na konjih, čez 100 članov v kroju in okrog 200 naraščaja. Spreveda so se udeležili Sokoli in Sokolice iz Celja, Trbovelj, Litije, Ježice, Vrhovca, Radeč, Laškega, Zalca, Dola, St. Pavla in Rimskih Toplic. V sprevedu je sviral rudniška godba, udeležili so se ga tudi gasilci. Sokoli so odšli na pokopališče, da počastijo umrle zagorske Sokole ter so položili venec na grob prvega staroste br. Medveda, kjer se je spomnil umrlih Sokolov v toplih besedah br. Kolenc, nakar so združeni pevski zbori zapeli dve žalostinki.

Popoldanska javna telovadba je pričela z izročitvijo letnega telovadišča po starosti br. Poljčaku, ki je v lepem govoru pozdravil vse navzoče Sokole in občinstvo. Za njim so govorili še in čestitali društvu k njegovi 40letnici okrajni načelnik dr. Podboj, soustanovitelj zagorskega Sokola br. Modic, v imenu celjske sokolske župe br. Mastnak, v imenu ljubljanske župe br. dr. Krevelj iz Litije in prosvetar br. Košmerlj.

Telovadbo je otvorila deca, ki je s svojimi telesi napisala na telovadišču veliko številko 40. Člani so dobro izvajali beograjske proste vaje. Ženska in moška deca je lepo izvajala skupne proste vaje. Ženski naraščaj je elegantno izvedel letošnje zletne proste vaje. Naslednja točka je bila orodna telovadba, pri kateri se je zlasti odlikovala vrsta trboveljskega Sokola. Sledila je tekma v odbojki, ki se v sokolskih društvih čim dalje bolj udomačuje. Gojenke iz Litije so pokazale lepo kompozicijo vaj z vesli. Javno telovadbo je zaključil kare članov, ki so z navdušenjem, dobro izvedli »Napreje«.

Po telovadbi se je razvila živahna zabava, Rudniška godba je neumorno svirala mladini, ki se je ravno tako neumorno vrstila v plesu.

25letnica Sokolskega društva v Domžalah

Agilno sokolsko društvo v Domžalah je slavno v nedeljo 25letnico svojega obstoja. S to krasno prireditvijo, ki je vsestransko izvrstno uspela, je domžalski Sokol zaključil četrto stoletnico uspešnega dela na narodno vzgojnem polju.

Po prihodu ljubljanskega popoldanskega vlaka ob 2 in pol se je formalna pred kolodvorom impozanten spreved, ki je odkorakal skozi z zastavami okrašene Domžale, povsod navdušeno pozdravljen, na sokolsko telovadišče. Spreved je otvorila sokolska konjenica, za katero je stopala godba Sokola Ljubljana I pod vodstvom br. Pokovca. V sprevedu so bili 3 praporji, čez 200 članov v kroju, 20 članic, okrog 50 moškega in 100 ženskega naraščaja. Pred sokolskim domom je pozdravil zbrane Sokole in Sokolice društveni starosta br. Petrove. Pozdravil je prisotnega sreskega načelnika dr. Ogrina, domžalskega župana g. Janežiča, župnega načelnika br. Vehovca in zlasti še br. Kostnapla, voditelja ljubljanskega Sokola, ki je bil prvi vaditelj domžalskega Sokola. Z br. Bojanom Drenikom sta na lastne stroške hodila v Domžale, kjer sta neumorno vadila in bodrila telovadce novoustanovljenega društva. Svoj govor je zaključil s pozdravom kraljevskemu domu, nakar je godba intonirala državno himno.

Za bratom starosto so govorili še sreski načelnik iz Kamnika dr. Ogrin, župan Janežič, br. Vrhovec, načelnik br. Rudolf.

Javno telovadbo je otvorila deca. 34 dečkov z zastavicami in 34 deklic z obročki je skupno prav dobro izvedlo 3 sestave prostih vaj. Moški naraščaj je lepo izvajal težavne in kom-

plicirane Mačusove proste vaje. Ženski naraščaj pa je pokazal v dobri izvedbi beograjske proste vaje. Naslednja točka je bila slikovita skupinska prosta vaja, ki jih je sestavil društveni načelnik br. Vidmar. Sledila je orodna telovadba domačega društva, pri kateri je nastopilo 46 Sokolov in Sokolic. Lepo uspešno javno telovadbo je zaključil nastop gostov na orodju.

Javno nastop sta spretno vodila načelnik domžalskega Sokola br. Vidmar in načelnica s. Durjava, katerima gre, kakor tudi ostalim članom prednjaškega zbora, za njihovo poštvalno in uspešno sokolsko delo, vsa čast in priznanje.

Nastop Sokola pri Dev. Mar. v Polju

Tudi sokolsko društvo v Devici Mariji v Polju je imelo v nedeljo popoldan svojo lepo uspešno javno telovadbo ob ogromni udeležbi občinstva in Sokolov iz Ljubljane, Most in Štepanje vasi. Godba prosvetnega odseka v Polju je spremljala proste vaje, pri katerih je nastopilo 24 dečkov in deklic skupno, 24 naraščajnikov, 28 članic in 30 članov. Pogrešali smo nastop ženskega naraščaja. Izvedba je bila v splošnem dobra. Na orodju so nastopili člani iz Most na Bradli, člani iz Štepanje vasi na bradli, moški naraščaj pa na konju. Na koncu so nastopili na telovadišču vsi telovadci, katere je pozdravil v navdušenem govoru društveni starosta. Telovadbo je vodil poštvalni načelnik br. Trošt.

Po telovadbi se je vršila prijetna prosta zabava.

Javna telovadba Sokolskega društva v Škofji Loki

Na lepo urejenem telovadišču ob Savi je v nedeljo popoldan polagal škofjeloški Sokol svoj letni obračun. Prireditvi je prisostvovalo veliko število Sokolov iz Kranja, Zirov, Stražišča, Železnikov, Medvod in Gorenje vasi in mnogobrojno občinstvo. Prisoten je bil komandant 52. pešpolka polkovnik g. Bulić in ves oficirski zbor, sreskega glavarja je zastopal komisar Vidmar, župno starešinstvo pa starosta br. J. Sajovic, načelnik br. France Azman in tajnik br. Cvar.

Uvod v krasno uspešno prireditev je tvorila zanimiva tekma vojakov 52. pešpolka. Tekmovalci so morali premagati v polni bojni opremini razne zapreke. Preskočiti so morali 4 nizke zapreke in širok jarek, preplezati so morali visok plot in teči preko vodoravnega bronca. Od 18 telovadcev je le malokateremu uspelo doseči cilj brez pogrške, 56 deklic pod vodstvom s. Ankele Anice je ljubko izvedlo beograjske proste vaje. 12 naraščajnikov, ki jih je vodil br. Cerovac je strumno izvedlo Mačusove težke proste vaje. 64 članov, ki jih je vodil društveni načelnik br. Rudolf Horvat, je pokazalo Murnikove zletne proste vaje v dobri izvedbi. Ravno tako tudi 38 članic pod vodstvom načelnice s. Linke Liska. Nastopili so nato dečki in dveh kolonah in izvedli beograjske proste vaje. Sledil je nastop 50 »starejših« bratov s palicami. Da so to »starejši« bratje, smo lahko posneli samo iz programa, ker je le malokateri med njimi prekoračil 30. leto. Izvedba bi bila z ozirom na enostavnost vaj lahko boljša. 16 dečkov je nato strumno in z navdušenjem izvedlo lepo simbolično kompozicijo br. Plesničarja iz Litije na »Mlade vojake«. V odločnem, junaškem koraku je za deca prišlo na telovadišče čez 100 vojakov 52. pešpolka ter so takoj zavzeli razstop in napolnili telovadišče, ob občinstva burno pozdravljeni. Vodil jih je potpor. Vodeb.

Izvajali so vaje s puškami izvrstno. Pri orodni telovadbi je nastopilo samo domače društvo: tri vrste članov na orodju, moški naraščaj s preskoči čez kozo, gojenke in moška deca z igrami. Telovadbo je zaključil nastop šestnajstotice članov, ki je izvedla Murnikov »Napreje«, ki žal ni prišel do zasluženega efekta, zaradi šibke izvedbe.

Po končani telovadbi je prikorakalo na telovadišče vojaštvo, na eno stran ženski, na drugo pa moški sokolski oddelki. Društveni načelnik br. Rudolf Horvat je držal navdušen sokolski govor, katerega je končal s pozdravom Nj. Vel. kralju, nakar je godba zaigrala himno. Nato je razglasil rezultat vojaških tekem:

I. Kaplar Delić Milorad 30 $\frac{1}{2}$ sekund,
II. kaplar Čukteraj Djura 37 sekund;
III. kaplar Karasanić Salim 39 $\frac{1}{2}$ sekund.
Zmagovalci so prejeli iz rok komandanta polk. g. Bulića in staroste br. Fr. Dolenca, krasna darila, ki jih je v to svrhu poklonil oficirski zbor in sokolsko društvo. Prvi trije so prejeli lepe srebrne ure, četrti pa krasno cigaretno dozo. Telovadne točke je spremljala železničarska godba iz Ljubljane, ki je svirala tudi na veselici v Sokolskem domu, ki se je vršila po telovadbi.

Nastop Sokola v Metliki

Sokolsko društvo v Metliki je imelo v nedeljo svojo javno telovadbo, pri kateri so sodelovala tudi sokolska društva iz Karlova, Črnomlja, Semiča in Gradaca. Proste vaje vseh oddelkov so dobro uspelo, izvajali so razen zletnih prostih vaj, tudi posebne društvene proste vaje. Nastopilo je 24 moške in 24 ženske dece, 20 moškega in 16 ženskega naraščaja, 20 članic in 24 članov.

Pri orodni telovadbi so nastopili samo člani na drogu. Odlikoval se je zlasti tekmovalac za prvenstvo br. Slavko Rajmar. Telovadbo je vodil vzorni načelnik br. Novak.

Nastop Sokola Litija — Šmartno

Sokolsko društvo Litija-Šmartno je priredilo na praznik dne 15. avgusta svoj vsakoletni nastop.

Popoldne ob 13. se je vršil sprejem gostov Sokolov iz Zasavja na litijskem kolodvoru ob zvokih godbe. V častnem številu se je odzvalo Sokolsko društvo iz Zagorja, Sokol Trbovlje je pa poslal veččlansko deputacijo. Na kolodvoru se je formiral spreved, v katerem je korakalo okrog 230 Sokolov in Sokolic.

Ob 15. uri se je pričel javni nastop s prvo točko nogometno tekmo med moštvom Sokola Trbovlje in Sokola Litija-Šmartno. Tekma je trajala samo en polčas (45 minut) in je končala z zmago Sokola Trbovlje 3:1 (2:1).

Po nogometni tekmi je pozdravil starosta br. dr. Krevl Sokole sosednjih društev, zastopnika vlade vl. sv. dr. Podboja, litijskega župana g. H. Lebingerja, župnega delegata načelnika br. Vrhovca, okrožnega nadzornika br. Turka Vilka itd. ter končal z apelo, naj vsi, ki stojijo še izven vrst Sokola, pristopijo k istemu in pozval vse navzoče naj vzklíknejo Nj. Vel. kralju Alesandru I. in starosti Nj. Vis. kraljeviču Petru, nakar je godba intonirala državno himno. Nato je kot predstavnik vlade pozdravil navzoče vl. svetnik br. dr. Podboj, načelnik litijskega sresa, župan občine litijske Lebinger in župni načelnik br. Vrhovec.

Po pozdravnih govorih so sledile proste vaje in nato na orodju. Telovadbo je zaključilo 12 gojenk litijsko-šmarskega Sokola, ki so nastopile z zelo uspešnimi vajami z vesli.

Otvoritev Kocbekovega doma na Korošici

Na Korošici je bila že dolgo pred vojno le-sena kočica, ki jo je kasneje d. u. ž. Alpen-verein preuredil. Po prevratu je tudi ta kočaz ostalimi nemškimi kočami prešla v last Osred-njega odbora S. P. D. Agilna savinjska podruž-nica S. P. D. je prosila osrednji odbor, da ji odstopi kočjo, da jo uredi in izpopolni. Ker je osrednji odbor njeni prošnji ustregel, je lanko leto savinjska podružnica na prilično kočjo do-zidala še prvo nadstropje ter je sploh kočjo udobno opremila.

V nedeljo je bila slovesna otvoritev te kočje, ki je dobila po nedavno umrlem zaslužnem predsedniku naslov Kocbekov dom.

Ko je v soboto se je kočja napolnila do zadnjega žetika. Mnogi so morali prenočiti pod šotori; ti niso imeli posebne sreče, ker je ponoči div-jal vihar. Po viharju je bilo v nedeljo najlepše vreme, ki je privabilo čez 300 oseb, mnogo do-mačinov iz Luč, Solčave, Mozirja, Gornjega gra-da in Kamnika ter mnogo turistov, zlasti iz Celja.

Ob 10. uri je kaplan iz Luč bral mašo na lič-nem altarku, ki je bil improviziran pred kočjo, ter je kočjo nato blagoslovil.

Nato je izvršil slovesno otvoritev načelnik sa-vinjske podružnice sodni svetnik g. Fr. Tiller, ki je pozdravil vse navzoče, zlasti zastopnika vlade g. dr. Kandriča, načelnika osrednjega od-bora g. dr. Fr. Tominška, zastopnike maribor-ske in drugih podružnic, upravitelja gornjegrajs-ke graščine, župane iz Luč, Mozirja in Solčave. Zahvalil se je osrednjemu odboru, ki je prepu-stil kočjo savinjski podružnici. Podal je nato historijat kočje.

Sreski načelnik iz Gornjega grada g. dr. Kan-drič se je zahvalil za pozdrave in čestital v le-pem govoru savinjski podružnici.

Načelnik osrednjega odbora g. dr. Fr. Tomin-šek se je nato spomnil prvih časov svojega pla-ninarstva. Prva njegova večja tura je bila iz Gornjega grada na Ojstrico, ter je moral pre-nočiti v mali pastirski bajtici, ker niso hoteli v nemško kočjo. Spomnil se je svojega planin-skega druga pok. Kocbeka, ki mu gre največja zasluga za krasen razvoj turistic in savinjskih planinah. Pohvalil je živahno in poštvalno delo sedanjega odbora savinjske podružnice, ka-teremu stoji na čelu marljivo predsednik g. Til-ler. Omenil je končno svoje zadovoljstvo, da vidi zbrano tako množico, predvsem mladino, ki se čim dalje bolj zanima za naše planine.

Za njim je čestital k otvoritvi še dr. Božič iz Maribora v imenu mariborske podružnice.

Sledil je šaljiv nastop odbornika iz Maribora, ki je v verzih pozdravljal kočjo in vse navzoče, ter je vzbudil splošen smeh in veselo razpolo-ženje. Nato se je vršila vesela planinska zaba-va pri sviranju godbe iz Luč in ob neprestanem veselem petju. Šele kasno popoldne so se gostje

pričeli razhajati, ker je za njih izvrstno skrbel oskrbnik stari g. Dežman ob asistenci vrlih pla-nink iz Celja. Mnogi so še prenočili v koči in nadaljevali svoje ture prihodnji dan v raznih smereh.

Srbski učitelji v Mariboru

Maribor, 18. avgusta.

V soboto zjutraj je prispelo semkam 50 učiteljev iz Zetske in Drinske banovine, absolventov šesttedenskega združnega go-spodarskega tečaja, kateremu so posvetili letošnje počitnice. Na kolodvoru jih je po-leg številnega domačega učiteljstva in pa drugega občinstva sprejel namestnik ravnatelja sadjarske in vinarke šole, gosp. I. Priola, g. profesor Šifter, ki jih je od-vedel v svoj zavod, kjer so si tekom do-poldneva ogledali učilnice, gospodarska poslopja in nasade.

Po ogledu šole je bil banket, na kate-rem je srbske goste pozdravil gosp. prof. Šifter, naglašajoč važno delo, ki ga vrši srbsko in sploh vse jbgoslovansko učitelj-stvo pri gospodarski vzgoji in napredku našega naroda. Za pozdravni govor se je zahvalil vodja izleta, g. Baković, povdar-jajoč, da so si izbrali absolventi tečaja za svoj poučni izlet baš zato Slovenijo, ker so toliko slišali o naši naprednosti. Pri tem se niso varali. Že to, kar so takoj ob prihodu videli dokazuje, da Srbom ni treba hoditi po vzore v gospodarstvu, posebno poljedelstvu, sadjarstvu in vinogradništvu v daljno Francijo ali drugam na zapad. Slovenija nudi za to dovolj vzpodbude in se s svojo občo kulturo lahko mirno stavi v vrsto najnaprednejših evropskih pokrajin. Srbi se doslej tega niso dovolj zavedali, odslej pa hočejo zamujeno v polni meri popraviti.

Popoldne so srbski učitelji odšli v pro-šore. Zadržne zveze, kjer so si ogledali vse naprave in ureditve. Tu jih je revizor g. Ivan Tirš seznanil z zgodovino sloven-skega združništva. Ravnatelj štajarske sadjarske zadruge g. Rudi je govoril pa o metodah dela, razvoju in uspehu te insti-tucije.

Nedeljo so srbski učitelji porabili za to, da so si temeljito ogledali vse mestne zna-menitosti in napravili tudi vrsto poučnih in zabavnih izletov po okolici, ki so vsled lepega vremena vsi dobro izpadli. Med drugim so posetili tudi mestno letno ko-pališče na mariborskem otoku, katerega krasni legi in modernim napravam se ni-mogli dovolj načuditi. Danes zjutraj so z najboljšimi utisi s severne slovenske in državne meje odpotovali dalje proti Ljub-ljani.

Kongres zveze občinskih nameščencev

V nedeljo je imela Zveza jugoslovanskih mestnih in občinskih uradnikov v Sarajevu svoj prvi kongres. Ustanovljena je bila lani. Udeležence kongresa iz vseh krajev države je v mestni posvetovalnici pozdravil za občino podžupan dr. Pavičić, za mestne uradnike pa ravnatelj Čuković.

Kongres je otvoril g. Fran Govekar, mag. nadsvetnik iz Ljubljane. Poročal je o progra-mu organizacije, ki ne stremi samo po zbolj-šanju socialnega položaja svojih članov, tem-več hoče dvigniti tudi naše občinske naprave, modernizirati administracijo in sodelovati pri občinski zakonodaji.

Kongresisti so poslali vdanostne brzojavke Nj. Vel. kralju in ministrskemu predsedniku generalu Živkoviću.

Po dolgi debati so sprejeli resolucijo, naj se v vsaki banovini ustanovi letna upravna šola za občinske nameščence.

Nadalje je bila sprejeta resolucija, ki zahteva da mora imeti občina najmanj tri uslužbence. Vsi občinski nameščenci brez razlike katego-rije morajo dobiti po treh letih službovanja stalnost. V pokojninski fond občinskih name-ščencev naj vsaka občina v roku enega leta vplača deset odstotkov proračunske predvide-nih izdatkov za uradništvo. Potni stroški naj se uredi za občinske nameščence po vzorcu za državne uradnike. Sledili so referati gosp. Krambergerja o težnjah občinskih nameščen-cev in gospe Bartove iz Ljubljane o žaljah žen-skih občinskih uslužbencev zlasti glede celibata in enakopravnosti z moškimi. Pri volitvah no-vega odbora je bil soglasno izvoljen za pred-sednika g. Fr. Govekar iz Ljubljane, za I. tajnika pa g. Kramberger iz Maribora.

Krško

Sava, ki je te dni radi silega deževja na-rasla za 2 m nad normalo, zopet upada na normalo, dasi še vedno pogosto dežuje. V pe-tek je lilo v Krškem kot iz škafa; vmes je v krški okolici padlo tudi nekaj drobne toče, ki pa ni povzročila nikake škode. Gorjanci so bili nad Kostanjevico in nekoliko višje proti Sent Jerneju pobeljeni s točo, kot bi jih zasnežilo.

Prepoved. Občina Krško nazonja vsem pro-dajalcem delikates in jestvin, dalje vsem onim, ki krošnjarijo z živili, pecivom in pljačami ter vnanjim gostilničarjem, ki tožijo ob semanjih dneh v Krškem alkoholne pijače pod šotori, da je tako razstavljeno prodajanje vseh vrst živil in pijač ob sejmskih dneh na žvinskem sejmišču ali v njegovi bližini strogo prepove-dano.

Smrtna nesreča ljubljanskega trgovca

Rodbino uglednega ljubljanskega trgovca g. Stacula je zadel težak udarec. Veletrgovec z delikatesami g. Anton Stacul, ki ima svojo lepo in solidno delikatesno trgovino v Selenburgovi ulici, je izgubil svojega marljivega sina Ivana, ki mu je bil desna roka v trgovini.

Že v soboto proti večeru so prišle v Ljubljano prve vesti, da se je v Splitu težko ponesrečil pri kopanju g. Ivan Stacul, ki je pred nekaj dnevi odšel na kratek oddih na Jadran. Žal so bile te vesti resnične. Simpatični Ivan Stacul je podlegel težkim poškodbam. Vest je v Ljubljani, zlasti pa v trgovskih krogih vzbudila iskreno sočutje.

V soboto dopoldne je prejel oče g. Anton Stacul kratko brzojavko, naj takoj pride v Split. Že po vsebini brzojavke so slutili, da se je sinu Ivanu zgodilo nekaj hudega. Ker je bil oče za držan, je odpotoval v Split brat dr. Viktor Stacul, zdravnik v Ljubljani. Ko je prišel v Split, je našel svojega brata že mrtvega.

G. Ivan Stacul se je v petek dopoldne kopal v kopališču »Bačvica«. Zaradi nevihte prejšnjega dne je bilo morje še zelo kalno in se ni videlo dna. Ivan je skočil z deske v vodo, toda tako nesrečno, da se je v vodi težko poškodoval. Pri-

letel je v plitvino ter si zlomil hrbtenico. Ker ga dolgo ni bilo na površje, so skočili za njim drugi kopalci in ga nezvestnega potegnili iz vode. V sanatoriju dr. Rojčiča, kamor so ga bili prenesli, so ga skušali z umetnim dihanjem obuditi k življenju. Zdravniki so tudi pričeli z operacijo, ko so ugotovili, da mu je zlomljena hrbtenica. Operacija je pa bila zaman. V soboto popoldne je mladi 37-letni Ivan Stacul podlegel težki poškodbi.

Njegov brat dr. Viktor Stacul je izposloval, da se prepelje pokojnikovo truplo v Ljubljano, kjer bo pokopan na domačem pokopališču pri Sv. Križu.

Pokojni Ivan Stacul je bil eden onih solidnih, vsestransko izobraženih trgovcev, ki se je tudi udeleževal v organizaciji našega trgovstva. Bil je tih in miren značaj. Užival je povsod vsestranske simpatije. Aktivno je deloval kot odbornik sekcije trgovcev s špecerijskim in kolonialnim blagom v trgovskem gremiju. Med trgovci tovariški je užival popolno zaupanje in ga bodo ljubljanski trgovci težko pogrešali, zlasti v strokovnih organizacijah, kjer se je rajni z vedno stvarnimi in strokovno utemeljenimi izjavami posebno uveljavil.

Angleški pevci v Ljubljani

Člani sedmih angleških pevskih zborov potujejo te dni po Jugoslaviji. Po celi Evropi vlada naša domovina velik interes.

Naše naravne lepote in naše morje, pa tudi naše običaje in našo narodno glasbo občudujejo pripadniki največjih narodov.

To zanimanje je združilo londonske pevce v zbor, ki koncentira te dni v Jugoslaviji, in sicer so bili 15. avgusta v Dubrovniku, 17. avgusta v Splitu, 19. avgusta v Zagrebu, v sredo 20. avgusta bodo v Ljubljani, naslednji dan na Bledu in 23. avgusta zvečer v Beogradu, nakar se vrnejo preko Ljubljane zopet v London.

Ta pevska skupina nam bo podala na svojem ljubljanskem koncertu v sredo v širokih obrisih sliko glasbe Angležev. Program je izredno pester, zbor šteje okrog 40 pevcev, nastopata pa tudi dva solista in sicer sopranistka Ida Kuper, ki zelo pogosto nastopa na največjih londonskih koncertih in pa baritonist Friderik Vouthouse, član kr. opere v Londonu.

Ljubljansko občinstvo vljudno vabimo, da se udeleže sprejema angleških pevcev na glavnem kolodvoru po prihodu zagrebkega vlaka ob 10.45 dopoldne. Zvečer ob 8.21. uri se bo vršil v unisoni dvorani izredno zanimiv koncert, na katerem bo imela naša publika prvikrat priliko slišati angleške zborovske skladbe v originalnem jeziku in v originalnem podavanju. Zbor nastopi pod vodstvom dirigenta Jagax Arturja, ki je eden najslavnejših angleških dirigentov. Vstopnice za koncert se dobijo v Matični knjižarni.

Gasperčke so organizirale

Po vojni se je tudi pri nas vedno bolj širilo zanimanje za lutke, ki so zlasti za otroke morda najboljše zabava in vzgoja. Vsem je znano, kakšnimi težkočami so se morali boriti prvi pionirji slovenskega Gasperčka. G. Klemenčič v Ljubljani in g. Širola v Zagrebu sta utrla pot lutkam pri nas in danes imamo že lepo število lutkovnih gledališč.

Vendar lutkovna gledališča niso mogla tako napredovati, kakor bi bilo potrebno, in to zaradi tega, ker naši lutkarji niso bili organizirani. Dandanes je pa že tako, da more uspešno obstojati sleherni ustanova le, če je dobro organizirana. To in neprestan boj gledališč s finančnimi težkočami je dal pobudo za ustanovitev Jugoslovanske lutkovne zveze, ki je bila v nedeljo dopoldne na Taboru.

Ustanovitvi je prisostvovalo 35 zastopnikov društev, ki imajo lutkovne odre. Zastopana so bila Slovenska kršćanska ženska zveza TKD »Atene«, Kolo jugoslovanskih sester, več sokolskih društev, Česka obec v Ljubljani, UJU in lutkovna gledališča iz vseh krajev naše banovine.

Kongres je otvoril in vodil g. Joso Zidarič. Pozdravil je posebno tople Mladena Širolo iz Zagreba. Nato je g. Boris Orel poročal o zanimivem referatu o razvoju in zgodovini lutk. Pravila nove Zveze so bila skoro v celoti sprejeta.

Za častnega predsednika je bil izvoljen g. Milan Klemenčič, predsednik je Mladen Širola, namestnik Joso Zidarič in Josip Ribičič iz Ljubljane in Žika Kovačič iz Beograda. Tajnik je Boris Orel, blagajničarka Slavica Vencelj, scenograf Václav Skružný st., literarni vodja Miran Jare, statistik Mirko Kunčič, propagatorica

Minka Krotova, glasbeni vodja Slavko Ostere in Emil Adamič, odborniki pa dr. V. Burian, Jakob Spiear, Milan Eisenstädter, Josip Trošt in Pavel Karlin.

Med drugimi je poslal kongresu pozdravno brzojavko tudi Jindri Vesely iz Prage, predsednik Mednarodne lutkovne zveze.

Otvorili so tudi lutkovno razstavo, ki je zelo pestra. Odprta bo še danes v torek od 8. do 12. in od 2. do 6. ure.

Zadnja pot Sokolice Marije Zupanove

Rimske toplice, 17. avgusta.

Danes dopoldne smo položili k večnemu počitku sestro Sokolico Marijo Zupanovo, ki je v petek popoldne, kakor smo poročali, tako tragično preminula.

Pevci so pod vodstvom g. Avgusta Ulage zapeli ganljivo žalostnico, nakar se je razvil žalni spreved do cerkve, kjer je tukajšnji bivši župnik in biseromašnik g. Edvard Janžek bral mašo zadušnico. Po svečanih obredih pa se je razvil lep in krasen spreved na farno pokopališče. Na čelu se je pomikala moška vrsta, katerim je sledila vrsta bratov Sokolov v civilu z znaki in svojim vencem, ki ga ji je naredil br. Vokal in ga ji je poklonilo v spomin sokolsko društvo z napisom: Poslednji sokolski Zdravo — Sokol Rimske toplice, nato pa duhovščina s krsto, sorodniki in ostalo občinstvo s številnimi venci.

Takšnega pogreba, kakor je bil ta, že dolgo ni bilo podobnega v Rimskih toplicah. Na pokopališču je kar trlo ljudstva. Ko so gasile, krsto, ki so jo nosili, položili in spustili v grob, je prvi spregovoril tukajšnji župnik g. Jakob Bohak. Za njim pa je povzel besedo in se v imenu Sokola poslovil v zelo ganljivih besedah br. Dvořák, progovni mojster v Rimskih toplicah. V srca je zaskrbelo beseda in ob joku matere, brata in sester se je orosilo oko, tako da ni nobenega bilo med nami, kateremu ne bi ob tem ganljivem prizoru ostalo oko suho.

Težak in obupen pa je bil prizor, ko so k grobu pristopili starši z bratom in sestrami. Cerkevno pevsko društvo pa je še zapelo žalostnico »Zbogom Ti prijatelj milic, nakar se je šele pričela razhajati množica s pokopališča. Položili smo v grob mlado in vneto Sokolico! Slava njenemu spominu, bratje in sestre ji kličemo zadnji sokolski Zdravo!

0 težki nesreči v Zagrebu

V noči od 16. na 17. t. m. se je zgodila v Zagrebu težka nesreča, ki je zahtevala 5 človeških žrtev in 16 ranjencev. O nesreči so se razširile po vsem Zagrebu, a od tam tudi dalje v svet, zelo alarmantne vesti, ki so vedele povedati o stotinah človeških žrtev, a so se končno izkazale k sreči za zelo pretirane.

16. t. m. zvečer so namreč zažigali v Zagrebu ob priliki evharističnega kongresa na sportnem prostoru »Concordije« velik umetni ogenj. Prireditelj je privabila na sportni prostor in v njegovo okolico na ti-soče radovednega občinstva. Bilo jih je pa mnogo, ki so se vzpeli tudi na železniško progo, ki vodi tik ob sportnem prostoru, da bi od tam lažje opazovali umetni ogenj.

V množico, ki se je zbrala na tiru, pa je ob 9. uri 15 minut zavozil tovorni vlak, ki se je pripeljal iz Siska. Vlak je vodil strojevodja Ivan Kornar. Osobje, ki je spremljalo vlak, je sicer opazilo veliko množico ljudstva na tiru in je dajalo tudi predpisane znake že 400 metrov dajave. Ker pa je proga tam zelo nagnjena v pravcu kolodvora Sava, vlak sam pa je bil težak 900 ton, strojevodja vlaka ni mogel več pravčasno ustaviti, čeprav je storil vse, kar je bilo v njegovi moči. Radovedni ljudje pa tudi niso opazili prihajajočega vlaka in tako je moralo priti do nesreče. Vlak je zavozil v množico, med ljudmi pa je nastala divja panika. Nekateri ljudje so v svoji zmedbi skakali naravnost pred vlak,

drugi pa so z mostička skakali precej globoko na cesto.

Kolikor je doslej ugotovljeno, je mrtvih 5 oseb in sicer: delavec Josip Kotarič, delavec Franjo Čepin, Julija Bencetič, 8-letni deček Vinko Cerar in še neka ženska, katere identitete pa še niso mogli ugotoviti, ker niso našli pri njej nobenih dokumentov, policija pa tudi še ni prejela nobene prijave, da kako žensko pogrešajo.

V bolnišnicah pa leže sledeči ranjenci: kleparski pomočnik Bogdan Pavlica, Ivan Kocjan, čevljarški pomočnik Gjuro Druič, trgovski pomočnik Ivan Skupaj, Dragotin Kalčič, Roza Kocjan, Vica Mrša iz Šibenika, Ana Cerar, služkinja Ružica Kozjak, Marija Krušel, Vinko Cerar, Barica Žarabčič, Josip Kustojič, ključavničar Anton Ribič in kmetica Bara Valjenkovič.

Zaradi pokanja raket je na stotine ljudi, ki so gledali umetni ogenj na železniškem tiru, preslišalo in prezrlo znake, ki jih je dajalo osobje vlaka. Strojvodja je neprestano žvižgal, pa ni nič pomagalo.

Pogled na kraj nesreče je bil silno pretresljiv in žalosten. Vseposvoda je ležalo raztrgano človeško meso, med deli povoznih teles pa so ležale raztrgane in okrvavljene obleke. Policija je prostor takoj obstopila in zaprla.

Kolikor je preiskava nesrečnega slučaja doslej mogla ugotoviti, ne zadene osobja vlaka nobena krivda. Nesreča je zakrivila pač le nediscipliniranost samega občinstva, ki je zasedlo tir in se ni nič zmenilo za vse opomine in znake. Ko pa je vlak že zavozil v množico, je bilo prepozno. Preiskava še ni končana, podoba pa je, da bo osobje oproščeno vsake krivde.

Dvojni umor v silobranu

Ljutomer, 17. avgusta.

Dva, komaj od vojakov prišedša mladeniča sta postala žrtvi krvavega pretepa na prazniku. Že pri cerkvi sta mladeniča Fürst in Veberič zmerjala fante, ki so prišli iz sosedne fare Ivaneec od Sv. Jurija na Ščavnici. Fantje so mirno odšli v gostilno Novak v Staro vas, kjer so sedeli pri mizi, dokler nista za njimi prispele Veberič in Fürst, ki sta v omenjeni gostilni imela shranjena kolesa. Začela sta Novaka povpraševati, kdo jim je vzel sesalko, ki je baje s kolesa izginila. Napadala sta tudi ivanske fante. Beseda je dala besedo, grozila sta, da bosta ivanske fante pretepla, nakar jima je eden teh rekel, naj mirujeta, sicer bodo streljali. Preprič se je razvnel, Veberič je naskočil nekega fanta, prijel ga je za grlo in ga pritiskal ob steno. Poklical je tudi Fürsta in druge fante, naj pridejo pomagat. V istem trenutku je vzel ivanski fant D. samokres iz žepa in ustrelil Veleniča in pomeril tudi proti Fürstu, ki je stal v bližini. Nesrečnega Fürsta je krogla zadela v srce in se je takoj zgrudil mrtve na tla. Veberič se je med tem težko ranjen vlekel do veže, kjer se je zgrudil in kmalu izdihnil.

Zalostna in pretresljiva slika je bila, ko sta v rodni hiši Fürstovi ležali obe žrtvi, zraven njiju pa je glasno jokal nesrečni fant, ki je v silobranu ustrelil dva mlada krepka tovariša. Jokaje je rekel: »Vem, da sem kriv, toda ustrelil sem le, ker bi drugače mene umorili; udam se v svojo usodo.«

Zalostno je končal ta dan pri Sv. Križu pri Ljutomeru. vest o umoru je pa pretresla vse.

Nesreče in nezgode

Avtobus ga je treščil ob tla. V nedeljo je bil zadnji dan »velikega žeganja« v Dravljah, kjer so praznovali zaščitnika sv. Roka, ki je bil v starih časih velik svetnik, h kateremu so se zatekali ljudje v težkih nadlogah kuge. V Dravljah se je zbrala ogromna množica ljudi. Tja je šel s svojo družino tudi vpokojeni vlakovodja državne železnice, 56-letni Karel Bitenc, ki stane v Koleziji na Gosposvetski cesti. Ko se je vračal proti večeru domov, ga je v Zgornji Šiški v bližini znamenite gostilne »Pri kameniti mizi« oplazil avtobus podjetja Čarman. Bila so odprta vrata avtobusa, ki so zadela z vso silo na stran se umikajočega Bitenca, tako, da so ga podrla ter je Bitenc dobil težjo poškodbo na desnem senu. Težko ranjenega Bitenca je rešili avto takoj prepeljal v javno bolnico, kjer so mu zdravniki kirurškega oddelka izprali rano in ga obvezali. Bitenc je včeraj dopoldne že zapustil bolnico.

Nesreča prosjaka. V soboto je 70-letni prosjak Luka Čemažar prosjačil po malem selu Lipici pri Stari Loki. Ko je odhajal iz neke hiše, je tako nesrečno padel po stopnicah, da si je zlomil levo nogo. V nedeljo zvečer so ga šele prepeljali v javno bolnico.

Motociklistična nesreča. V nedeljo dopoldne se je odpeljal s svojim motornim kolesom iz Ljubljane na Jesenice Janko Klinar, 26-letni uradnik pri lesni industriji dr. Rekar na Jesenicah. Z njim se je vozila tudi 22-letna uradnica gospodična Cirila Črnkova, nameščena pri tiskarji »Merkator« v Ljubljani. Ko je Klinar privozil do Sokolskega doma na Jesenicah, je zagledal na cesti ležečega nekega pijanca. Ko se mu je hotel izogniti, je pijani človek vstal in se zaletel v motorno kolo, da ga je prevrnil. Oba Klinar in Črnkova sta odletela v obcestni jarek in tam nezvestno obležala. Prvo pomoč je njima nudil jeseniški zdravnik dr. Kogoj, nakar so ju prepeljali v ljubljansko javno bolnico. Klinar je dobil pri padcu močan pretres možganov in se še do včeraj ni zavedel. Kljub temu upajo, da ga ohranijo pri življenju. Tudi njegova spremljevalka je dobila težke poškod-

be na glavi ter se do včeraj dopoldne ni zavedla.

Krava ga je sunila z rogom. V ljubljansko bolnico so včeraj popoldne pripeljali 11-letnega posestnikovega sina Janeza Riharja iz Verda pri Vrhniki. Že 13. t. m. je mladi Rihar šel v domači hlev ter se sukalo okoli krave, ki ga je z ostrim rogom sunila v trebuh. Sprva so domači mislili, da poškodba ni nevarna in težka ter so dečka imeli v domači oskrbi. Ker so se pojavile nevarne komplikacije, so Riharja včeraj pripeljali v Ljubljano.

Voz mu je zmečkal roko. V restavraciji »Zvezda« zaposleni 24-letni točaj Alojzij Kostanjšek je na dvorišču Kazine pomagal pri vozu, ki se je pomikal z dvorišča na cesto. Bilo je včeraj okoli 17., ko je voz Kostanjška ob zidu prijel za desno roko ter mu močno zmečkal dlan tako, da so ga morali odpeljati v bolnico.

Kamnik

Sokolski praznik. Petkov nastop kamniškega Sokola je uspel nad vse pričakovanje. Udeležila so se ga skoro vsa bratska društva kamniške župe. Naše zavedno občinstvo je z obilno udeležbo dokazalo, da ve prav ceniti ne-sebično delo in vzvišene naloge Sokolstva. Na koncu je starosta kamniškega Sokola br. dr. Karba v lepo zasnovanem govoru predložil naloge Sokolstva v naši prerojeni državi in končal s trikratnim »Zdravo!« Nj. Vel. kralju. Po telovadbi se je vršila veselica.

Bled

Neki slovenski dnevnik prinaša v svojem tedenskem dopisu iz Bleda statistiko tujkega prometa, ki pa ni točna. Bled je dosegel v letu 1929 v tujem prometu rekord glede prenočevanj in zlasti letos daleč za tem. Vzrok je jasn. Slabo vreme, splošna kriza v gospodarstvu itd. Gospodarji vil na periferiji Bleda so zastavili vse sile, da z udobnostjo in še bolj z pocenitvijo stanovanj in prehrane obdržijo in povečajo dotok tujcev letoviščarjev. Gostom nudijo skoro isto, ko ta prelepi modern centum Bleda. Cene so pa skoraj za 10 odstotkov nižje kot v letoviščih Boh. Bistrici, Kranjski gori in Mojs strani ali celo v Begunjah. Ali ne bi kazalo ustaviti prehitro brezmišelnega gradbo novih hotelov (pri tem mislimo le večje gradbe) in modernizirati raje s tekočo vodo in drugimi potrebnimi udobnostmi že obstoječe objekte?

Slov. Bistrica

Nezgoda. Večerni avtobus, last mariborske mestne občine, je imel včeraj majhno nezgodo. Na Vrholjah pred Slov. Bistrico se mu je zlomila os. Potniki so ob hudem dežju morali čakati na drug avtobus iz Maribora.

Koncert. Za danes napovedani koncert gospoda Alfonza Voduška se je moral radi nepredvidenih tehničnih ovir preložiti in se vrši prihodnjo soboto.

Deževje. Tudi pri nas kar naprej dežuje. Vrstijo se nevihte za nevihtami s točo in hudimi nalivi. Vinogradnikom so že vzeli četrtino pridelka, a tudi kmetje že tarnajo.

60 letnica zaslužnega šolnika. Oče tuk. zdravnika g. Ljudevit Černe, vpokojeni šolski nadzornik, ki živi na svojem posestvu v Makolah, je v krogu svoje rodbine proslavil 60-letnico. Priznanemu, neutrudljivemu vzornemu pedagogu kličemo: Na mnoga leta.

Št. Jernej na Dolenjskem

Kozolec je podrl med nevihto kmetu Mlaškoviču v Dol. Vrhopolju nad Št. Jernejem. Ležal je čez cesto, da ljudje niso mogli z vozovi od maše iz Št. Jerneja.

Toča je v petek opoldne napravila po šentjernejški okolici mnogo škoda na mladi ajdi in po vinogradih.

Žeganje pri sv. Roku na Tolstem vrhu je bilo v nedeljo zelo živahno. Iz šentjernejskega polja, orehovške in brusniške kotline je prihitelo vse polno ljudstva na ljubko gorico nad stoletnim Gracarjem Turnom, najljubšim bivališčem pokojnega pisatelja Trdine.

Utopila se je dveletna Slugova Anica iz Brezovice pri Št. Jerneju. Igrala se je ob naraslem potoku in nenadoma izginila staršem izpred oči. Po daljšem iskanju so jo našli pri mlinski zapor med vejevjem že nezvestno. Gregoričev Jože jo je potegnil iz vode. Sree ji je še utripalo in po napornem reševanju z umetnim dihanjem se je gospej Tereziji Gregoričevi posrečilo deklečko spraviti k življenju. Zdaj že spet veselo teka po vasi, njena mati pa je od strahu težko obolela.

Primorske vesti

p Premeščeni učitelji. Iz službenih razlogov so bili premeščeni iz Julijske Benečije v italijanske pokrajine ti učitelji in učiteljice: v Kampanjo Benčič Ivan iz Dekanov, Čuč Ivana iz Postojne in Kumar Pavla iz Šmartnega pri Kojskem; v Benečijo Budal Albina iz Šmartnega pri Kojskem in Stefič Franc iz Velikega Losinja; v Umbrijo Dovgan Ljudmila iz Vipave; v Lacijo Gorjup Ema iz Trnovega in Sancin Suzana iz Dekanov; v Emilijo: Čehovin Marija iz Št. Vida pri Vipavi in Kalin-Dekleva Julija iz Vipave; v Marche: Kas-Zorn Rika iz Dornberga, Baebler Emilija iz Črnege vrha nad Idrijo, Zamar Stana iz Črnič in Zor Emilija iz Šempasa; v Apulijo: Brajda Karmela iz Gradišča; na Sardinijo Mikluž Gabrijela iz Pevme in Verbič Franc iz Slavine; v Ligurijo: Ručna Matilda iz Št. Vida pri Vipavi in Urbančič Stana iz Vremskega Britofa; v Lombardijo: Rümmler Gizela iz Lokey, Vižin Anton iz Lokve in Vuga Anton iz Lokove; v Toskano: Siver Franc iz Čezsofe; v Bazilicato Stihovič Leopold iz Pazina; v Piemont pa Uršič Marija iz Višnjana.

p Na Črnem vrhu pri šentviški gori se je zgodila žalostna nesreča. Triletni Nelko, sinček posestnika Črva, je padel v vodnjak pred hišo in utonil.

Dnevne vesti

— Prihod Nj. Vel. kraljice na Bled. V nedeljo dopoldne je prispela Nj. Vel. kraljica Marija v spremstvu pobočnika podpolkovnika Pogrebnika z daljšega potovanja po alpskih krajih na Bled. Kraljica ostane na Bledu več dni. Z Nj. Vel. kraljico sta prispeli tudi Nj. Vel. romunska kraljica-mati Marija in princezinja Elena. Visoki gostje so prispeli na Bled v avtomobilih.

— Zunanji minister v avdijenci pri kralju. Nj. Vel. kralj je v nedeljo dopoldne sprejel v daljši avdijenci zunanjega ministra dr. Vojislava Marinkovića, ki je kralju v daljšem referatu poročal o vseh aktualnih zunanjepolitičnih problemih. Zunanji minister drugič biva v Begunjah ter dnevno prihaja na Bled.

— Visoka gosta v Bohinju. V Bohinju sta v nedeljo prispela grški knez Nikola in kneginja Elizabeta. Oba sta gosta kneza Pavla v vili ob Bohinjskem jezeru.

— Sprejemi pri banu danes odpadejo. Ban Dravske banovine g. inž. Dušan Sernec je službeno odsoten, zato odpadejo danes v torek 19. avgusta sprejemi pri njem.

— Grški poslanik na grobu neznanega junaka. V nedeljo ob 11:30 je novo imenovani grški poslanik Nelas v spremstvu polkovnika Ventirisa, tukajšnjega grškega vojnega atašee, Argiropula, prvega tajnika grškega poslanstva, generala N. Jankovića in šefa oddelka ministrstva zunanjih zadev g. Milovanovića položil venec na grob neznanega junaka na Avali.

— Pristojnost britskih konzulatov v državi. Britsko poslanništvo v Beogradu je izvršilo razdelitev teritorialnih pristojnosti britskih konzulatov v Jugoslaviji takole: 1. Pod teritorialno pristojnost Zagreba spadajo banovine dravska, savska in primorska; 2. pod teritorialno pristojnost Sarajeva spadajo banovine vrbaska, drinska in zetska in 3. pod teritorialno pristojnost Beograda spadajo banovine dunavska, moravska in vardarska.

— Pred 10letnico jugoslovanskega učiteljstva. Dne 21. avgusta bo v Beogradu svečano praznovali 10letnico obstoja Udruženje jugoslovanskih učiteljev. Pred to svečanostjo se bosta vršili skupščini beograjske in zagrebske sekcije. Skupščina beograjske sekcije UJU je začela že v nedeljo v Učiteljskem domu Udeležili so se učitelji iz Srbije, Vojvodine in Črne gore. Ministra prosvete je zastopal gosp. Dragoslav Djordjević, načelnik osnovnega šolstva. Prosvetno ministrstvo je zastopal S. Damjanović, šef oddelka za narodno prosveto, z vsemi referenti. Skupščino je otvoril predsednik beograjske sekcije Milan Popović. Po njem je govoril g. D. Djordjević, ki je v pozdravnem govoru objasniti tudi program ministrstva za prosveto glede pouka v osnovnih šolah. Govorili so še Ljudevit Krajačević iz Zagreba, polkovnik Tomić za narodno obrambo in M. Vujanov za izvršilni odbor UJU. Ko je referiral g. B. Stefanović v problemu narodnega izobraževanja, se je vršila o tem živahna debata.

— Prodaja sadja. Okrajni cestni odbor v Mariboru razglasa, da bo v nedeljo 24. avgusta 1930. prodaja sadja na Podravski cesti. Prodaja se vrši od kilometra do kilometra t. j. za vsak kilometer se bo sadje posebej dražbalo. Dražba bo po naslednjem redu: Ob 8. uri zjutraj v gostilni župana Martina Hernaha v Selnici ob Dravi za km 14 do km 19; ob 11. uri v gostilni Urbas (Feldbacher) v Slemenu za km 10 do km 14; ob 3. uri popoldne v gostilni Brudermann v Bresternici za km 4 do km 9.

— Odkritje 4000 let stare naselbine. Letos imajo naši arheologi mnogo sreče pri iskanju prazgodovinskih izkopanin. Dr. Nikola Vulić je kopal z uspehom pri Ohridskem jezeru, Miloje Vasić v Vinči, beograjski muzej pa v Krivi Reki, kjer je te dni izkopal 4000 let staro naselje. Kapanje je vodil Kustos Narodnega muzeja dr. M. Grbić s 40 delavci.

— Beograščani, ki bodo obšli z jadernim svet. Iz Beograda poročajo, da je 6 Beograščanov sklenilo obiti s čolnom v 4 letih ves svet. To so brata Nikola in Aleksander Kovinčič, mesarja, 8 bratje Jakovljević z ženo Jovana Jakovljevića. Vsi trije so mizarji. Na pot se bodo odpravili sredi septembra. Iz Črnega morja nameravajo odjadrati v Sredozemsko morje, preko Atlantskega oceana, panamskega kanala in Tihega oceana se bodo vrnili domov.

— Prepovedani listi. S sklepom ministra notranjih zadev št. I/24770 je prepovedano širjenje in prodajanje v naši državi madjarskih listov iz Budimpešte »Až Est«, »Pesti Naplo« in »Magyar Ország«.

— Družba sv. Cirila in Metoda je edino slovensko obrambno šolsko društvo v Jugoslaviji. Podpirajmo družbo po svojih močeh!

— Volna, bombaž, nogavice in pletenine v velikih izbiri pri Karlu Prelogu, Ljubljana, Zidovska ulica 4 in Stari trg 12.

— Razpisana dela za tehnično fakulteto v Beogradu. Dne 27. avgusta 1930. bo v računsko-ekonomskem oddelku ministrstva za javne gradbe, Masarykova ulica št. 2/I. otertna licitacija za končna dela na novem poslopju tehnične fakultete v Beogradu. Proračunska vsota znaša 7.830.338-68 Din. Kavejca znaša za domačine 442.000 Din, za inozemce 884.000 Din, in jo je položiti v blagajno ministrstva za javne gradnje na dan licitacije do 10. ure dopoldne po predpisih čl. 88 zakona o državnem računovodstvu. Načrti, proračuni in pogoji so na vpogled v računsko-ekonomskem oddelku ministrstva za javne gradnje vsak dan od 8. do 12.

in od 4. do 6. ure popoldne. Ponudbe se bodo sprejemale le od oseb, ki predložijo potrdilo o plačanih davkih za tekoče tromesečje in potrdilo g. ministra za javne gradnje o tem, da lahko sodelujejo na takih licitacijah, in potrdilo pristojne strokovne zbornice o licitativni sposobnosti. Ponudbe morajo biti opremljene s takšno znamko 100 Din in jih je treba vložiti v zapечатeni kuverti z začetnicami licitanta na dan licitacije do 1. dopoldne. Naknadne in brozjavne ponudbe se odklanjajo.

— Vsem tovarišem — abiturijentom mariborskega učiteljskega iz 1. 1910. Za proslavo 20letnice naše mature se snidemo v ponedeljek, 25. avgusta ob 9. uri predpoldne v Mariboru v hotelu »Pri orlu« (Zemljič) na Grajskem trgu, kjer sestavimo skupno nadaljnji program naše obletnice. Ušla nam je 15letnica, ne sme nam pa 20letnica. Zato na polnoštevilno svidenje 25. t. m. Tov. pozdrave! M. V.

— Pozor lovci! Slišimo, da kroži med lovci vest, da je odstrel prepelice in jerebice dovoljen letos še s 15. avgustom. To pa ne odvarja resnici. Mi smo res na pristojnem mestu predlagali, naj bi se lovopusti v celih banovini izenačili; stvar je pa naletela na formalne težkoče. V sled tega mora ostati za enkrat še vse pri starem, kakor lani, torej v vsej Ljubljani. oblasti uredba od 4. junija 1929 št. 22. (Samouprava št. 5 od 13. junija 1929), v bivši mariborski oblasti pa uredba od 22. julija 1929 (Samouprava št. 7 od 23. avgusta 1929). Za Čabranski srez pa veljajo lovski predpisi Savske banovine. Slovensko lovsko društvo v Ljubljani.

— Pobijanje veneričnih bolezni. V Kučevu se je mudil te dni direktor Higijenskega zavoda v Nišu in konferiral s tamošnjimi zdravniki o potrebi ustanove pomočnih ambulant za venerične bolezni v teh krajih. Podprle bi akcijo za pobijanje veneričnih bolezni, zlasti pa sifilide, ki zahteva vedno več žrtv v krajih Zvižd in Homolje. Ambulante bodo pod nadzorstvom glavne ambulate v Petrovcu.

— Samomor železniškega blagajnika. V Velikem Bečkereku si je hotel končati življenje s sublimatom blagajnik železniške delavnice 37letni Laslo Farago. Ko ga je komisija pozvala, naj razkaže knjige, je izročil ključke pisarne rekoč: Tu so vam ključki, toda pojasnil vam ne bom dal nobenih. Nato je odšel iz pisarne in izpil strup. Komisija je ugotovila, da je ponesrečen 180.000 dinarjev.

— Trikrat je poskusila samomor. Ze pred dnevi si je skušala vzeti dvakrat zaporedoma življenje soproga nekega Rakića iz Sente, pa so jo pravočasno rešili. V soboto je bila sama doma. Šla je na podstrešje in se obesila. Njen 15letni sin jo je našel že mrtvo. Rakićeva je pred meseci oslepela na eno oko, od tedaj je imela samomorilne namene.

— Tatvina v vlaku. Sprevodniku drž. železnice J. Sitarju je v dolenskem potniškem vlaku na progi Ljubljana—Novo mesto neznan tat ukradel iz III. razreda črn železniški plašč in službeno torbico, v kateri so bile razne potrebnosti. Sitar trpi nad 1000 Din škode.

— Večja vsota izgubljena. Posestnik Jernej Papež iz Sel pri Hinjah, okraj Novo mesto, je pred dnevi v neki gostilni izgubil denarnico, v kateri je bilo 5.250 Din. Denarnico je našel neki hlapec, ki je nato zapustil Hinje, odšel v Kočevje in nato dalje v Ljubljano.

— Vreme. Po hudih nalivih je nastopilo lepo vreme. Dunajska napoved je že v soboto javila, da se bo v naših krajih vreme izboljšalo in da bo nastopilo gorkejšje vreme. Pritiska sedaj takoiimenovana »medmašna« vročina. Barometer je znatno poskočil ter je večeraj ob 7. uri kazal: Ljubljana 765-8, Maribor 764-6, Zagreb 765-1, Beograd 764-9, Skopje 765-1, Sarajevo 765-5, Split 763-8, Rab 763-5, Vis 763-8. Termometer je večeraj ob 7. uri kazal: Ljubljana 11, Maribor 11, Zagreb 16, Beograd 15, Skopje 14, Sarajevo 11, Split 19, Rab 19, Vis 17. V nedeljo je bilo povsod v državi lepo vreme, deževalo je samo v Beogradu, kjer je padlo za 5 mm dežja. Oblačnost je znašala: od 0 do 10. V Ljubljani je bila večeraj zjutraj gosta megla (10), v Beogradu je bila oblaknost 9, drugod povsod 0, tako tudi v Mariboru. — Splošno mirno, brezvetrovno. Relativna vlaga od 55 do 90%, v Ljubljani 90%, v Mariboru 75%, v Zagrebu 85%. V Ljubljani je bila večeraj najvišja temperatura 23 C, najnižja 10-7.

Ljubljana

Torek, 19. avgusta 1930, Ludovik, Pravoslavni 5. avgusta, Ljudevit.

Nočno službo imata danes lekarni Piccoli, Dunajska cesta, in Bakartič, Sv. Jakoba trg.

— Jugoslovansko društvo za proučevanje angleškega jezika v Ljubljani poziva svoje p. t. člane, da se udeležijo sprejema angleških pevcev na glavnem kolodvoru v sredo ob tričetrt na 11. dopoldne in da se polnoštevilno udeležijo njihovega koncerta istega dne ob pol 9. zvečer v Filharmonični dvorani (kino Matica). Odbor.

— Pevski zbor Glasbene Matice ljubljanske ima danes v torek ob 20. uri važno pevsko vajo. — Vse ljubljanske pevce pozivljamo, da se udeležijo v sredo, 20. avgusta ob tričetrt na 11. dopoldne sprejema angleških pevcev na glavnem kolodvoru ter se polnoštevilno udeležijo koncerta zvečer ob 21. uri v Filharmoniji. Pokažimo izrednim pevskim gostom ob njihovem prvem posetu v Ljubljani največjo pozornost. Sprejema na kolodvoru se udeležijo tudi

muzika dravske divizijske oblasti. — Uprava Hubadove župe JPS.

— Veterani ameriške armade iz svetovne vojne se morejo pod gotovimi pogoji pri Vetranskem uradu Zedinjenih držav v Washingtonu ugodno zavarovati za življenje ali delanostmožnost in do zneska 10.000 dolarjev. — Podrobnosti so razvidne iz opozorila, ki je javno nabito na magistratu.

— Naprava telefonskega kabla v Simon Gregorčičevi ulici. Bleiweisova cesta in Simon Gregorčičeva ulica bosta sčasoma važen trgovski in javni del mesta, ki nujno rabi telefonski kabel. Kakor nam poročajo, bodo pričeli s polaganjem telefon. kabla po Simon Gregorčičevi ulici, čim bo gradbeno ministrstvo dovolilo poštni upravi zadevne kredite.

— Stanovanjske odpovedi v Ljubljani. Pri okrajnem sodišču vlagajo stranke še vedno odpovedi stanovanj za prihodnje izselitvene termine, v prvi vrsti za oktober. Od 1. januarja do večeraj je bilo pri sodišču že 952 sodnih odpovedi registriranih.

— Deložacije. Pri okrajnem sodišču je mestni magistrat zaprosil na podlagi pravomočnih sodnih odpovedi za 19 prisilnih izpraznitve stanovanj onih strank, ki niso plačale najemnine in se ž njimi ni mogel napraviti primeren aranžma za odplačilo zaostankov najemnine. Deložacije se imajo izvršiti koncem avgusta ali prve dni septembra.

— Trgovski dom. Lepa moderna zgradba »Trgovski dom« v Simon Gregorčičevi ulici je na zunaj že popolnoma dovršena. Pričeli so že z notranjimi adaptacijskimi deli. V prvi vrsti gre za inštalacijo modernega telefona. Trgovski dom bo popolnoma dovršen koncem septembra ali v prvi polovici oktobra, tako da se bo svečana otvoritev tega reprezentativnega poslojaja našega trgovstva vršila sredi meseca oktobra.

— Dr. Perko ne ordinira od 23. do incl. 31. avgusta 1930.

Med. univ.

Dr. Francé Logar
špecialist za zobozdravništvo in
ustne bolezni
LJUBLJANA, Sv. Petra c. 14
zopet ordinira

— Velike tatvine v tobačni tovarni. Začetkom letošnjega leta so prišli v tobačni tovarni v Ljubljani na sled večjim tatvinam tobaka. Organizirala se je bila že leta 1929 posebna družba, ki je lani spomladi najprej ukradla mal stroj za rezanje tobaka. Ta stroj so spravili na stanovanje enega članov družbe. Tobak so začeli krasti še-le v jeseni in jim je posel od začetka prav dobro izplačal. Kradli so bale nerazrezanega tobaka. Tobak so doma razrezali in nato prodajali okrog po deželi, zlasti v polhovgrajski občini. Sodnokazenska preiskava je spravila marsikatero zanimivost na dan. Ugotovljeno je, da so tatovi napravili monopolski upravi za 25.000 Din škode. Preiskava je bila nedavno zaključena ter je državni tožilec dvignil proti 20 osebam obtožbo zaradi zločinstva tatvine odnosno potube in prikrivanja. Razprava se bo v najkrajšem času vršila pred malim senatom ljubljanskega deželnega sodišča.

— Zanimivosti iz policijske kronike. Od nedelje do večeraj je ljubljanska policija prišla tri osebe, nekega brezposelnega zaradi beračenja in dve ženski zaradi postopanja in pijančevanja Ljudoviku Kantzu je bilo ukraden 700 Din vredno kolo. — Prijavljeni sta bili 2 telesni poškodb. Tako je Jernej Črtnac težje poškodovan Franceta Zadnikarja. — Anton Pezdir in Ivan Pance sta prijavljena zaradi pretepa v gostilni. — Policijski upravi sta bila prijavljena tudi dva znana ponočnjaka zaradi kaljenja nočnega miru. Prijavljeni sta dalje 2 trgovki zaradi kršitve banske naredbe o odpiranju in zapiranju trgovskih obratov. Naposled sta prijavljena 2 prekrška avtopredpisov in 8 kolesarjev zaradi prekrška cestnopolicijskega reda.

Maribor

m 35letnico mature na moškem učiteljskem v Mariboru so slavili v soboto gg. Mirko Zinauer, učitelj v pok., Leopold Čulk, šolski upravitelj v Cezanjevih, Ivan Zolnir, upravitelj okoliške šole v Ptuj, Mirko Kožuh, mestni šolski nadzornik v Mariboru, Drago Kveder, ravnatelj meščanske šole v Ptuj, Valentin Kajnih, učitelj v Ptuj in Rado Branjdl, šolski upravitelj pri Veliki Nedelji. Odsotni so bili samo 4 tovariši iz Avstrije in šolski upravitelj Ivan Zlinšek iz Rogaske Slatine. Prihodnji sestanek bo 1. 1935. ob proslavi 40letnice.

— Pogreb Viljema Rebernaka. K pogrebu tragično preminulega monterja Viljema Rebernaka se je v soboto popoldne zbrala velika množica občinstva. Mestno občino je zastopal gosp. svetnik Rodošek, sanitetno oblast g. dr. Wankmüller, Mestno električno podjetje pa skraj celokupno uradništvo in nameščenstvo. Sodeloval je tudi godba »Drava«. Na grob so bili položeni številni venči.

— Gasilsko slavlje v Studeneh. Studenski gasilci so v nedeljo blagoslovili svojo drugo brigado, na kar se je v tamkajšnjem godbičarstvu razvila animirana zabava, ki je trajala še pozno v noč.

— Vpisovanje v obrtno nadaljevalno šolo v Mariboru za šol. leto 1930/31. se začne v sredo, dne 20. avgusta t. l. in traja do nedelje, dne 14.

septembra t. l. Vrši se v mestni posvetovalnici na mestnem načelnstvu vsak delavnik od 10. do 12. ure in vsako nedeljo oz. praznik od 9. do 11. ure.

— Nove stojnice. Za higijeno je bilo na našem živilskem trgu doslej gotovo mnogo premalo preskrbljeno. Tudi stojnice niso bile primerne. Sedaj se pa, kakor doznavamo, dela na tem, da se stare nehygienične stojnice zamenjajo z novimi, moderno urejenimi, ki bodo imele namesto košar predale.

— Pobijanje draginje. Mestno tržno nadzorstvo bo v soglasju z novo bansko odredbo o pobijanju draginje, o kateri smo že poročali, uvedlo strogo nadzorstvo na tukajšnjem trgu, po vseh trgovinah in obrtnih delavnicah. Vsi branjeveci, trgovci in obrtniki se opozarjajo, da v svojih izložbenih lokalih pri vseh predmetih, ki niso luksuzni, točno označijo cene.

— Domov se je vrnil. Petnajstletni posinovljenec Helmut Vrčko, o katerem smo nedavno poročali, da je pobegnil od doma, se je na praznik v petek zopet vrnil. Kod je ves čas hodil, ni hotel povedati.

— Zastavljeno perilo. 53letna perica Frančiška M. si je te dni prisvojila poverjeno ji perilo neke narobe, vredno okrog 2000 Din, in ga potem zastavila v zastavljalnici. Z zadevo se bo bavilo sodišče.

— Karambol. Na Kralja Petra trgu sta v nedeljo popoldne trčila skupaj enovprežni voz mesarja Mirka Wutteja in nek dvovprežni vojaški voz. Večje nesreče ni bilo, le luč na Wuttejevem vozu se je razbila.

— Nezgoda. Pri pogrebu sina je v soboto prijel srčni krč 42letno izdelovalko cvetlic Stefanijo Nagy. Prepeljali so jo v bolnico.

— Nesreča pri lovu. V nedeljo je v Scherbaumovem savišči v Bohovi pri Hočah nek lovec po nesreči obstrelil 48letno posestnico Barbaro Toličičevo. S kroglo v prsih so jo prepeljali v tukajšnjo bolnico.

— Aretacija sleparja. V ponedeljek je policija aretirala nekega moškega, ki je z obveznicami »Ratne štetec« osleparil več lahkovernih ljudi.

— Zgodba o aktovki z 18.792 dinarji. V soboto zvečer je uradnik Hugo V. javil policiji, da je v Liningerjevem avtobusu, ki vozi iz L. v Maribor, med vožnjo s Tezna v mesto pozabil aktovko z 18.792 dinarji. Uvedena je bila obširna preiskava, ki je pa ostala brez rezultata, kajti aktovko je pozabljeni gospod pustil v hotelu Halbwedel, ne v avtobusu, kjer jo je v nedeljo zjutraj tudi zopet našel.

— Tatvina v vojašnici. Vojaku Bojanu Tosiju, zaposlenemu v geografskem inštitutu v vojašnici kralja Petra, je nekdo iz zaklenjenega kovčega ukradel 700 Din. Preiskava v vojašnici je bila brez uspeha, zato je bilo nadaljnje zasledovanje prepuščeno policiji.

— Razburiljiva vožnja. V nedeljo okrog 22. ure je izvožek Josip Tramšek peljal od neke gostilne na Koroški cesti v Kamnico večjo družbo. Na klancu pred Kamnico se je pa nenadoma strlo pri vozu kolo, kar je za pasažirje ostalo brez zlih posledic, ne pa tudi za voznika, katerega so napadli in pretepli ter mu naposled tudi odrekli plačilo.

— Nesreča v kopališču. V nedeljo popoldne je 12letni dijak Pavel Filipič hotel skočiti v kopališču na Mariborskem otoku za neko žogo v bazen, pri tem se mu je pa spodrsnilo, da je z nogo padel na železni oprijemalni drog in si jo v gležnju zlomil. Po prvi pomoči, katero mu je nudila rešilna postaja, je bil prepeljan v bolnico.

Gelie

* Sestanek sokolskih delavcev iz žup Dravske banovine se vrši v sredo 20. t. m. v Ljubljani. Na dnevnem redu so važne tehnične, idejne in finančne sokolske zadeve, tičeče se predvsem Dravske banovine. Za Sokolsko župo Celje se udeležijo tega sestanka br. Čepin Franjo, dr. E. Mejak in Vltavski Berl.

* Brez evidenčne številke ter brez šoferske legitimacije je vozil po mestu neki Franc R. Policijska ga je ustavila in bo moral nositi posledice.

* Smrtna kosa. V javni bolnici je 17. t. m. umrla v 72. letu starosti ga. Antonija Lenko, posestnica iz Sv. Petra v Savinjski dolini. Pokojnica je iz znane rodbine Wolf-Lenko v Savinjski dolini. — Na Glavnem trgu je večeraj umrla ga. Neža Skrutnik posestnica iz Nove Crkve. Zadnja leta je živela pri svojem zet, pekovskiemu mojstru g. Kašu na Glavnem trgu. Dosegla je starost 76 let.

* Vsakodnevna tatvina kolesa se je topot zgodila v mestnem parku. Ko so v soboto zjutraj ljudje ogledovali kraj, kjer se je ponoči končal življenje mladi dijak, je Josip Rajniš pustil svoje kolo v drevedu ter je šel z njimi. Ko je prišel nazaj, kolesa ni bilo več. Kolo je znamke »Puch«, vredno 1000 Din.

* Najdba. V četrtek se je v Samostanski ulici našla srebrna ženska zapetnica. Izgubitelj jo dobi na policiji.

* Poskusno kuhanje s plinom se bo vršilo v sredo 20. in četrtek 21. avgusta ob 20. zvečer v gospodinjstvi šoli na meščanski šoli v Vodnikovih ulici. Vršila se bodo predavanja s praktičnimi poskusi kuhanja in pečenja na plin.

Ribnica

Kap ga je zadela. V soboto 16. t. m. se je hotel posestnik in mlinar Pakiž iz Sodražice odpeljati z opoldanskim vlakom iz Ribnice v Zlebič. Kupil je vozni listek in odšel na peron, kjer pa se je nenadoma zgrudil na tla, nato se je vzdignil na kolena in zopet padel. Ko je prišel zdravnik, je mogel ugotoviti le smrt. Fantje so se stopli v soboto zvečer v gostilni »pri Klunuc«. Eden njih je obležal pred vrati v mlaki krvi. Imeli so ga baže že dalj časa na piki in bi ga bili radi stopli že prejšnjo nedeljo, pa si ga niso radi številni gostav upeli. Tovariši so poiskali zdravnika, ki je nudil nesrečnemu prvo pomoč.

Banke v Dravski banovini v letu 1929

Prejeli smo poročilo društva bančnih zavodov v Dravski banovini za leto 1929, ki v iz-
črpnosti analizira delovanje naših bančnih
zavodov v pretečeni poslovni dobi. Društvo
bančnih zavodov je zastopnik našega denar-
ništva v Dravski banovini in nam vsled tega
njegovo poročilo upravičeno služi v oceno in
merilo vsega našega denarnega prometa. V
društvu so vključeni sledeči naši denarni za-
vodi: Celjska posojilnica, Češka industrijska
banka, podr. Ljubljana, Hipotekarna banka ju-
goslovanskih hranilnic, Jadransko-podunavska
banka, podr. Ljubljana, Jugoslavenska banka,
podr. Ljubljana, Kreditni zavod za trgovino in
industrijo, Jugoslavenska združena banka,
podr. Maribor, Komercijalna banka, podr.
Ljubljana, Ljubljanska kreditna banka, Obrtna
banka, prva hrvatska štedionica, podr. Ljublja-
na, Zadruga banka, Zadruga gospodarska
banka.

Poročilo obravnava stanje denarnih zavodov,
ki je nastalo v novi dobi našega gospodarskega
življenja od 6. januarja dalje in ugotavlja z
zadostno obilico sadov, ki ga ta kratka doba
zaznamuje v našem narodnem gospodarstvu.
Posebno je ta doba važna radi uvedbe izenače-
nja zakonodaje na ozemlju naše države, ki jo
vodi krilatica: »En narod, en zakon«.

Nadalje analizira poročilo uvedbo rentnega
davka, katerega smatra za enostranskega ker
favorizira denarne zavode, ki so osnovani na
zadružni podlagi, povdarja nadalje, da bi moral
biti ta davek objektivni, oziroma bi se moral
z ozirom na pospeševanje varčnosti za vse
hranilne vloge sploh opustiti. Ravno tako se
poročilo izjavlja proti uvedbi davka na obresti
in rente za fizične in pravne osebe, ki jih do-
bivajo iz teritorija naše kraljevine in ki sta-
nujejo ali pa imajo svoj sedež v inozemstvu.

Gospodarske vesti

× Stanje posevkov koncem meseca julija.
Na podlagi poročil poljedelskih odsekov po-
sameznih banovin je bila žetev v teku druge
polovice meseca julija skoro po vsej državi
večinoma končana. Po predhodni oceni se ra-
čuna, da bo žetev doprinesla sledeče donose:
pšenica 24.223.371 q; ječmen 4.187.009 q; rž:
2.428.958 q; oves: 2.414.978 q. Donos letošnje
žetve napram lanskemu izkazuje sledeče razlike:
rž: + 15,65%; ječmen + 1,65%; oves —
— 31,15%; pšenica — 6,31%. Napram povpreč-
ni srednji letini (1925—1929) pa so te razlike
sledeče: rž: + 46,08%; ječmen + 10,68%; pše-
nica + 9,90%; oves — 29,46%. Stanje ostalih
kultur koncem meseca julija se ocenjuje za
našo banovino sledeče: Kruza: dobro; fižol,
grah, sočivo: dobro; krompir: dobro; pesa in
repa: dobro; lan: dobro; hmelj: dobro; vino-
gradi: dobro; češnje: dobro; jabolka: slabo;
bruske: dobro; seno: slabo. — Zdravstveno
stanje domače živine v državi je povoljno. V
drugi polovici meseca julija je bilo v Dravski
banovini mnogo neviht in deževja, posebno so
bili oškodovani sredi: Kranj, Logatec, Ljublja-
na, Ptuj, Ljutomer, Maribor, Gornji grad,
Laško, Slovenjgradec, Kočevje, Novo mesto.
Skupna škoda je ocenjena na 6.000.000 Din.

× Italijanska trgovinska bilanca. V prvih
sedmih mesecih je Italija uvozila blaga za
Lit 10.590.926.425— (l. 1929 13.528.602.608—),
izvozila pa je v prvih sedmih mesecih letošnje-
ga leta blaga za Lit 7.272.467.711— (leta 1929
Lit 8.618.988.576—). Primanjkljaj letošnje trgo-
vinske bilance za prvih sedem mesecev znaša
torej Lit 3.258.458.654—, med tem ko je ta
primanjkljaj znašal lansko leto Lit 4.914.664.082.
Ta vspeh sicer kaže znatno zmanjšanje
primanjkljaja, vendar pa ob enem izraža veliko
redukcijo gospodarskega snovanja v letu 1930.
Občutno se je znižal uvoz, kar znači, da se je
kupovna sila naroda silno skrčila, omejila pa
se je tudi nacionalna produkcija, kar se jasno
kristalizira v zmanjšanem izvozu.

Borzna poročila

dno 18. avgusta 1930.

Devizna tržišča.

Ljubljana, 18. avg. Amsterdam 22-70, Berlin
13-445—13-475, Bruselj 7-8763, Budimpešta
9-8840, Curih 1094-40—1097-40, Dunaj 7-9618,
London 274-44, Newyork 56-13—56-33, Pariz
220-59—222-59, Praga 167-13, Trst 294—296.

Zagreb, 18. avgusta. Amsterdam 22-70 bl.,
Dunaj 794-68—797-68, Berlin 13-445—13-475,
Bruselj 787-63 bl., Budimpešta 986-90—989-90,
Milan 294-045—296-045, London 274-04—274-84,
Newyork 56-13—56-33, Pariz 220-59—222-59,
Praga 166-67—167-47, Curih 1094-40—1097-40.

Beograd, 18. avg. Amsterdam 22-67—22-73,
Berlin 13-4450—13-4750, Dunaj 794-68—797-68,
Bruselj 786-13—689-13, Budimpešta 986-13—
989-13, Bukarešta 33-47—33-97, Curih 1094-40—
1097-40, London 274-04—274-84, Milan 298-90—
295-90, Newyork 56-13—56-33, Pariz 220-59—
222-59, Praga 166-73—167-53.

Curih, 18. avg. Beograd 9-125, Pariz 20-2175,
London 25-0425, Newyork 514-075, Bruselj 71-90,
Milan 26-935, Madrid 54, Amsterdam 207-125,
Berlin 122-90, Dunaj 72-64, Sofija 3-725, Praga
15-2475, Varšava 57-70, Budimpešta 90-29.

Vrednostni papirji.

Na ljubljanskem tržišču ni sprememb.
Zagreb, 18. avg. Drž. papirji: 7% inv.
pos. 88—89, Vojna škoda 438—438-75, avg.,
sept., okt., dec. 437-50—438-75, 4% agr. obv.
55—55-75, 7% Bler. 86-50—86-75, 8% Bler.
97-25—97-75, 7% pos. hip. b. 85-75—86 (85-75),
Banke: Hrvatska 50 d., Prastredionica 910 d.
915, Uduženica 191—192, Ljublj. kred. 122 d.,
Medjunarodna 63 d., Narodna banka 7700—8000,
Industrije: Sečera Osijek 311—313, Trboveljska
399—403, Slavonija 200—202, Vev-
če 124 d.

Kreditno gospodarstvo se je v pretekli dobi
gibalo v normalnih mejah. Poslovanje Privile-
girane agrarne banke, ki je najmočnejši de-
narni zavod naše kraljevine, je odlično in nje-
ne funkcije v južnih krajih države so ogrom-
nega pomena za povzdigo blagostanja ondotnih
krajev.

Poročilo se nadalje peča z ustanovitvijo ban-
čnih komor in se zavzema za ustanovitev več
komor. Načelno vprašanje novih bančnih ko-
mor naj bi vodilo k opustitvi dosedanjega
obveznega sodelovanja denarnih zavodov v
področju dosedanjih komor. Nasprotno pa po-
ročilo priporoča naj se ne izključuje obstoj da-
našnjih zvez, ki so prostovoljne organizacije,
ustanovljene v okviru društvenega zakona. V
ostalem so razgovori o ustanovitvi bančnih
komor vsebovali sledeča načela: 1. bančne ko-
more naj se ustanovijo čim prej, 2. sedež ban-
čnih komor naj določi ministristvo v sporazumu
z obstoječimi združenji, 3. predvidena naj bo
možnost ustanovitve odsekov bančnih komor
na krajih, kjer niso ustanovljene komore, ako
se za to pokaže potreba, 4. vprašanje postop-
panja s podružnicami, ki imajo svoj sedež iz-
ven območja komorne centrale, je ostalo ne-
rešeno, 5. način pobiranja doklad in prispev-
kov za komore je ostal istotako nerešen.

Zanimiva je statistika o stanju bančnih zavo-
dov, ki imajo centrale na področju Dravske
banovine. Najvažnejše so sledeče postavke:
Aktiva: Gotovina 83-5, denarni zavodi 206-8,
devize in valute 10-4, menice 270-3, vrednostni
papirji 56-3, dolžniki 1.080-0, nepremičnine 36-8.
Pasiva: glavnica 101-2, rezerve 42-2, vloge
764-3, upniki 826-8, dobiček 16-1.

Skupna bilanca vključenih denarnih zavodov
prikazuje napredek našega denarništva v vseh
bančnih poslih.

Beograd, 18. avg. 7% inv. pos. 91-50, 4% agr.
obv. 56—56-75, 7% pos. drž. Hipot. b. 89-25,
7% Bler. 89-25, Tobačne srečke 35, Rdeči križ
55, Vojna škoda 453, ultimo dec. 462—462-50,
Narodna banka 7600—7700.

Žitna tržišča.

Na ljubljanskem tržišču tendenca neizpre-
menjena, brez prometa.

Novi Sad, 18. avg. Oves: baški, sremski 140
do 145. Koruza: baška, sremska 127-5—132-5,
baška, sremska, ladja Dunav 132-5—137-5, ba-
natska 120—125, banatska ladja Dunav, Bega
132-5—137-5. Vse ostalo neizpremenjeno. Pro-
met: pšenica 57 vagonov, moka 11, otrobi 6.

Tendenco: komaj stalna. — Jutri, dne 19.
avg. 1930 borza v Novem Sadu zaprta.

Budimpešta, 18. avgusta. Tendenca mlačna,
promet živahen. Pšenica: okt. 17-50—17-68,
(17-51—17-52), marc 19-18—19-37 (19-20—19-21),
maj 19-68—19-97 (19-68—19-69). Rž: oktob.
11-50—11-72 (11-50—11-53), marec 12-76—12-95
(12-75—12-77). Koruza: avg. 16-10—16-25
(16—16-05), sept. 16, maj 15-85—16-05, trs. maj
14-15.

Ljubljansko lesno tržišče.

Tendenca mlačna. Promet: 9 vagonov hra-
stovih drv, rezanih, 1 vagon bukovih okroglic,
10 vagonov hrastovih drv.

Sah

Blížji mednarodni mojstrski turnirji.

Letošnje poletje na večjih šahovskih prire-
ditvah ni tako bogato kakor pretekla leta.
Večjega velemojstrskega turnirja, kakor leta
1928, v Kissingenu in leta 1929, v Karlovih
varih, sploh ni na vidiku. V posebno velikem
obsegu izvedena olimpijada v Hamburgu je
imela seveda samo propagandno-sportni značaj,
zato pa zadnja dva meseca nismo imeli sploh
nobene pomembnejšega mednarodnega moj-
strskega turnirja. Šele druga polovica avgusta
in september nam prinese nekaj takih pri-
reditvev, dva večja turnirja v Liège-u in Frank-
furtu am Main, in enega manjšega v Štubnian-
skih Teplicah na Slovaškem. Na vseh treh bo
imela tudi Jugoslavija svoje zastopnike.

Turnir v Liège-u se vrši v okviru velike raz-
stave ob priliki 100letnice belgijske neodvisno-
sti, od 18.—30. avgusta. Udeležbo se ga: Ahues,
Becker, Colle, Njemcovič, Pleci, Przepiorka,
Rubinstein, Sultanbejev, dr. Tartakower, Sir
Thomas, dr. Vidmar in Weenink. Po upehah
zadnjih let imata tukaj Njemcovič in Rubin-
stein najboljše izgleda na zmago, verjetno pa
je, da razen obeh tudi dr. Vidmar poseže v bor-
bo za prvo mesto.

Istčasno (od 17.—29. avgusta) se vrši tudi
turnir v Štubnianskih Teplicah, ki ga prireja
slovaška župa češkoslovaške šahovske zveze.
Igrali bodo češki mojstri Engel, Flohr, Gilg,
May, Opočensky in dr. Zobel, dalje Eliskases
(kot zastopnik Avstrije), Pirc (Jugoslavija),
Szekely (Madžarska), dr. Seitz (Nemčija), Fryd-
mann (Poljska) in Erdelyi (Rumunska). Turnir
seveda ni tako dobro zaseden kakor oni v Liège-
u, zanimiv pa je zato, ker se prvič srečajo
na skupnem turnirju najmlajši evropski mojstri
Eliskases, Flohn in Pirc. Flohn in Eliskases
sta nedavno na olimpijadi dosegla jako lepe
uspehe.

Od 6.—20. septembra končno bo turnir v
Frankfurtu. Popolna lista udeležencev še ni
znana, sigurni so do sedaj sledeči: Njemcovič,
Ahues, Samsich, Sir Thomas, Pirc, dalje nem-
ški mojstri dr. List, prof. Mannheimer in Or-
bach. Ostala štiri mesta bodo zasedli predvi-
doma po en ameriški, belgijski, nizozem-

ski in italijanski mojster. Nagrade so 1000, 700,
500, 400 in 300 Mark, njezmagovalci 30 M od
točke.

V. Pirc.

IX. kolo šahovskega turnirja v Vel. Bečkerek.

Današnje kolo ni prineslo nikake spremem-
be vodstvu. Gabrovšek je po kratki borbi pri-
silil Herbatina, da preda. Nedeljković je sigur-
no dobil proti ing. Šipraku. Schreiber je pre-
senetil Petroviča z matom. Hegediš se je iz
slabše pozicije izvelel proti Puškašu. V konč-
nici je s kmetom več dobil. Aćunović in Ba-
loghy sta odločila partijo. Heklay je v precej
dobrem stilu potolkel rojaka dr. Aleksića. Par-
tija ing. Strauss—Putnik bo prišla radi ne-
sporzuma pred razsodišče. Prekinjena partija
Aćunović—Hegediš je remis.

Stanje po 9. kolu:

Nedeljković, Gabrovšek 8, Hegediš 7 in pol,
Schreiber 7, Aćunović 5 in pol (1), Heklay 5
in pol, Dr. Aleksić 5, ing. Šiprak 3 in pol,
Herbatin ing. Strauss 3, Baloghy 2 in pol, Pu-
škaš, Putnik, Petrovič pol.

X. kolo nacionalnega šahovskega turnirja v
Vel. Bečkerek.

Vel. Bečkerek, 16. avgusta.

Najvažnejša partija 10. kola je bila med Ne-
deljkovićem in Schreiberjem. Nedeljkoviću gre
za prvo, Schreiberju za drugo mesto. Nedelj-
ković je igral Retijevo otvoritev. Schreiber se
je vso partijo dobro branil, tako da je ostala
partija remis. Aćunović je v daminem gambitu
prevaril Puškaša, nakar je ta kmalu izgubil.
Petrovič je z inž. Straussom po zanimivi borbi
remisiral. Putnik je izgubil proti Baloghy-ju.
Gabrovšek je kot črni v indijski otvoritvi pri-
tisnil dr. Aleksića popolnoma ob tla. V 27. po-
tezi je partija končala z matom. Herbatin je z
Max Lange-jem napadom porazil Šipraha.
Proti pričakovanju je Heklay porazil Hegediša.

Stanje po X. kolu.

Gabrovšek 9, Nedeljković 8½, Schreiber, He-
gediš 7½, Aćunović 6½ (1), Heklay 6½, dr.
Aleksić 5, Herbatin 4, Šiprak, Baloghy, inž.
Strauss 3½, Putnik, Petrovič, Puškaš 1.

Sport

Tekmovanje za pokal JNS

ILIRIJA : MARIBOR 2:0 (1:0)

V Mariboru se je v nedeljo vršila med ISSK
Mariborom in prvakom Dravske banovine SK
Ilirijo tekma za pokal JNS.

Veliko število gledalcev je zasledovalo ogor-
čeno borbo, v kateri je zaslužno zmagala Ilir-
ija, ki je nastopila v postavi: Malič — Krašo-
vec, Berglez — Volkar, Varšek — Pogačnik — Ice,
Oman, Knežević, Košak, Doberlet, Poraz doma-
činov z 2:0 je iznenadil, ker je vsakdo pričako-
val sigurno zmago.

Igra je bila zelo ostra, mestoma nefair in je
imel sodnik g. Ochs iz Celja jako težko stali-
šče. Grajati je treba nesportno obnašanje publi-
ke, ki je sodniku znatno oteževala poslovanje.
Sodnik Ochs je radi ostre igre izključil v 24.
minuti prvega polčasa Korena (M.) in Košaka
(Ilir.).

Ilirija ni imela slabe točke, najboljša sta bila
Berglez in Knežević, slednji je dosegel oba gola
za Ilirijo. Ilirija je iz kota dosegla še tretji gol,
katerega pa sodnik ni priznal, ker je menil, da
je šla žoga v gol skozi stransko mrežo. Po tek-
mi je izjavil vratar Maribora, da je bil gol po-
polnoma regularen.

Najboljši mož Maribora je bil vratar Koren,
ki je rešil svoje moštvo hujšega poraza, pri tem
so mu precej pomagali napadalci Ilirije, ki so
zastrelili nebroj sigurnih šans.

V predtekmi so juniorji Ilirije porazili junior-
je Železničarjev v prvi finalni tekmi za pokal
SK Ilirije. Tekma se je končala s 3:2 (3:0). Ilir-
ija je zabil vseh pet golov, oba gola katerega je
prejela, sta bila avtogola backa Zormana.

OSTALE TEKME.

Novo mesto: Elan : Javornik 6:3 (5:2). Elan
si je s tem že tretjič priboril prvenstvo provin-
ce LNP.

Bled: Svoboda (Ljublj.) : SK Bled 6:2 (4:2).
Zagreb: Wacker (München) : Gradjanski 1:4
(0:4).

Beograd: Vienna (Dunaj) : Jugoslavija 4:3
(2:0).

Subotica: Sand : Obilić (Beograd) 2:1. Tekma
za pokal JNS.

Skopje: Soko (Beograd) : Skopski SK 6:2.
Tekma za pokal JNS.

Osijek: Kispest (Budimpešta) : Slavija 4:1
(0:1).

Gradec: Gak : Floridsdorf 6:2 (1:1).

Dunaj: Sportklub : Slovan 1:1, Nicholson :
Hertha 3:1, Wacker : Simmering 6:0.

Hazena: Vel. Kikinda: SK Ilirija (Ljubljana)
proti SK Kosovo 7:0 (4:0).

Državno plavalno prvenstvo

Od 15. do 17. t. m. se je vršilo v Dubrovniku
seniorsko državno prvenstvo v plavanju in wa-
terpolu. Prvenstvo v plavanju je odnesel Jadran
(Split), v waterpolu pa Jug (Dubrovnik). Dose-
ženih je bilo več novih jugosl. rekordov.

Rezultati finalnih tekem:

1500 m prosto seniorji: 1. Bonačić (Jadran)
24:03, 2. Roje (Jad.), 3. Panjković (Viktorija), 4.
Čilić (Jug), 5. Otruba (Ilirija), 6. Turnšek (Il.).
Roje je dosegel v semifinolu 23:28.

3×100 m mešano seniorji: 1. Jug (Jelić, Gr-
bić, Matić) 3:55-5, 2. Jadran II, 3:57-1, 3. Vikto-
rija 4:03-5, 4. Jug II, 5. Jadran I, 6. Ilirija.

3×100 m mešano seniorke: 1. Jadran II (Mr-
kušić, Kaliterna, Roje) 4:47-4, 2. Jug, 3. Vikto-
rija II, 4. Ilirija, 5. Jadran III, Na tretje mesto
se je plasiral Jadran I, ki je pa bil diskvalifi-
ficiran radi preranega starta.

100 m hrbtno seniorji: 1. Grbić (Jug) 1:20-4,
2. Drobnik (Jug) 1:25-9, 3. Mini (V.), 4. Žirov-
nik (Il.) in Mirković (Jad.), ki sta prispela na
cilj istočasno; 6. Matković (V.).

100 m hrbtno seniorke: 1. Bulat (Beograd)
1:36-9, 2. Prekuh (Primorje) 1:38-7, 3. Kaliterna
(Jadran), 4. Wohlfart (Ilir.), 5. Šurić (Jadr.), 6.
Paumgartner (Ilir.).

400 m prosto seniorji: 1. Senjanović (Jadr.)
5:34-5, 2. Marović (Jadr.) 5:39-3, 3. Dabrović
(Jug) 5:43-6, 4. Roje (Jadr.), 5. Bonačić (Jadr.),
6. Ivanišević (Jadr.).

400 m prosto seniorke: 1. Roje (Jadr.) 6:28,
2. Godina (Jadr.) 6:56-8, 3. Bulat (B.) 7:02-2, 4.
Wohlfart (I.), 5. Šurić (Jadr.), 6. Sever (I.).

100 m prosto seniorke: 1. Roje (Jadr.) 1:20-6,
2. Bulat (B.) 1:25-4, 3. Godina (Jadr.) 1:29-2,
4. Wohlfart (I.), 5. Jakaša, 6. Senjanović (obe
Jadran).

100 m prosto seniorji: 1. Matić (Jug) 1:03-3
jug. rek., 2. Senjanović (Jadran) 1:03-8, 3. Ma-
rović (Jadr.) 1:05, 4. Kasari (V.), 5. Dabrović,
6. Radovan (oba Jug).

200 m prsno seniorke: 1. Kaliterna (Jadr.)
3:34-8, 2. Prekuh (P.) 3:36-2, 3. Mrkušić (Jadr.)
3:39-4, 4. Bulat (B.).

200 m prsno seniorji: 1. Franković (Concor-
dia) 3:09, 2. Midžor (Jadr.) 3:10-3, 3. Fabris
(Jug) 3:12, 4. Nikolačević (B.), 5. Jurić (Jadr.),
6. Brožević (Jadr.).

4×100 m prosto seniorke: 1. Jadran I. 5:51-7
jug. rek., 2. Jug I. 6:13-8, 3. Jadran II, 4. Vik-
torija, 5. Jadran III.

4×200 m prosto seniorji: 1. Jadran I. 10:20-6,
jug. rek., 2. Viktorija 10:38, 3. Jadran II.
10:56-4, 4. Jug I, 5. Jadran III, 6. Jug II.

V waterpolu je v odločilni tekmi zmagal Jug
nad Jadranom s 5:0.

Končno stanje točk: 1. Jadran 273-5, 2. Jug
124, 3. Viktorija 55, 4. Beograd 32, 5. Ilirija
23-5, 6. Primorje 16, 7. Concordia 13.

Waterpolo: 1. Jug, 2. Jadran, 3. Primorje, 4.
Viktorija.

Prvenstvo Dravske banovine v tenisu

Od 15. do 17. avgusta se je vršil v Mariboru
tenis turnir za prvenstvo Dravske banovine,
katerega so se udeležili najboljši igralci Mari-
bora, Ljubljane, Celja, Ptuja in Murske Sobot.
Turnir je potekel brezhibno in je bil obilno ob-
iskan.

Prvenstvo so si priborili: gospodje posamez-
no: 1. Hitz, 2. Leyrer (oba Rapid); dame po-
samezno: 1. Hitzl Karla (Rapid), 2. Ravnhart
Ksenija (Atena); gospodje v dvojce: se mora
še odigrati finale Leyrer-Gasparin : Hitzl-Hol-
zinger; mešani pari: 1. par Hitzl-Hitzl (Rapid),
2. Gasparin-Schweighardt; juniorji posamezno:
1. Zajc Drago (Ilirija), 2. Kardoš (Mura).

Zvezdna dirka v Celje.

V nedeljo se je vršila tradicionalna zvezdna
dirka s ciljem v Celju. Rezultati so sledeči:

Pododbor Celje.

I. Klub slov. koles. Celje (proga Celje—Gro-
belno—Celje 32 km) 1. Zupanc Albin 56:06-5,
Izven konkurence Zorman (Perun) 56:06.

II. Koles. klub Vransko (25 km) 1. Planinc
Anton 48:20-2.

III. Koles. klub Sava v Sevnici (48 km) 1.
Perc Jakob 2:07, 2. Jesenšek 2:07-02.

Pododbor Maribor (64 km) 1. Lah 2:04, 2.
Stručin 2:04-01, 3. Nikolič 2:04-02 (Vsi Perun).

Triglaviški pododbor Ljubljana (74 km) 1. Er-
dely Deneš (Velocip. bataljon) 2:23-28-2, 2. Pro-
dan Edl (Ilirija) 2:23-28-4, 3. Žgur Aleksander
(Ilirija) 2:23-28-6.

II. Koles. klub Ribnica (Turje-Celje 100 km)
1. Petek 3:44-27, 2. Pust 3:54-27.

III. Kolesarski odsek SK Disk Domžale (60
km) 1. Gregorič 3:04-46-4.

Pododbor Ljubljana (74 km) 1. Smrekar (Kol.
kl. Ljubljana) 2:22

Službene objave

Razglasi sodišč in sodnih oblastev

Cg Ia 183/29—15.

1913

Oklic.

Dvořak Jožeta, roj. Gabrijl, posestnik na Dobovcu pri Trbovljah, po dr. Česniku, odvetniku v Novem mestu toži tusodno Dvořak Jožeta, polirja na Dobovcu, sedaj neznanega bivališča, radi nesporazumne ločitve zakona od mize in postelje in se določa narok za ustno sporno razpravo na dan 20. oktobra 1930. ob poldevetih tusodno v sobi št. 58.

Tožencu se postavi kot skrbnik Rezelj Jožef, sodni pripravnik v Novem mestu, ki ga bo zastopal na njegovo nevarnost in stroške, dokler se ali sam ne zglaš ali pa imenuje pooblaščenca.

Okrajno sodišče Novo mesto,
dne 14. avgusta 1930.

Ne I 130/30—3.

1911—3—1

Amortizacija.

Na prošnjo dr. Glatčnik Josipa, zdravnika v Murski Soboti, se uvaja postopanje v svrhu amortizacije hranilne knjižice Prekmurske banke d. d. v Murski Soboti št. 5306/IVA/70, glaseče se na ime »Dr. Glatčnik Josip, zdravnik z vlogo 1.804/25 Din, ki jo je prosilec baje izgubil.

Imetnik te hranilne knjižice se pozivlja, naj uveljavi svoje pravice v šestih mesecih od dne razglasitve tega oklica, ker bi se sicer po tem roku izreklo, da hranilna knjižica ni več veljavna.

Okrajno sodišče v Murski Soboti,
dne 25. julija 1930.

E 294/3—10.

1909

Dražbeni oklic.

Dne 30. avgusta 1930. ob devetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 11 dražba polovice nepremičnin: travnik, vinograd in pašnik, zemljiška knjiga Vitja vas, vl. št. 367.

Cenilna vrednost: 1547/50 Din; najmanjši ponudek 1032 Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski sodišča v Brežicah.

Okrajno sodišče Brežice, odd. II.,
dne 14. julija 1930.

E 361/30—5.

1910

Dražbeni oklic.

Dne 16. septembra 1930. ob devetih bo pri podpisnem sodišču v sobi

št. 21 dražba nepremičnin; zemljiška knjiga Dobrovnik, vl. št. 92, 479, 202, 626, 729, 923, 924, 802, 951, 1151 in 1497.

Cenilna vrednost: 88.059 Din; vrednost pritlikline: 2890 Din; najmanjši ponudek: 58.704 Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče Dol. Lendava,
dne 13. avgusta 1930.

E 16/30—20.

1908

Dražbeni oklic.

Dne 15. oktobra 1930. dopoldne ob sedmih bo pri podpisnem sodišču na licu mesta na Savi št. 25, Jesenice na Gorenjskem, dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Jesenice, vl. št. 113, 29, 114, 150, 159, 174, 281, 308, 534 (ideelna šestinka), 422, 446, 513, 525 (ideelna četrtinka), 579, 580 in 581, ter zemljiška knjiga Planina, vl. št. 83.

Cenilna vrednost: Din 1.649.628/14.

Glavni predmet je vl. št. 113 d. o. Jesenice, k kateremu so pripisane: stavbišče, hiša št. 25 na Savi, gospod. poslopje, žaga, polnojarmenik, šupa za lesne odpadke, sadni vrt itd.

Cenilna vrednost samo nepremičnin vl. št. 113 g. o. Jesenice je Din 1.171.600/—.

Najmanjši ponudek za vse gori navedene nepremičnine znaša Din 1.099.541/86.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podr. se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Kranjski gori,
dne 12. avgusta 1930.

Vpisi v trgovinski register.

I. Vpisal ista se nastopni firmi:

436.

Sedež: Maribor, Koroška cesta št. 21.

Dan vpisa: 7. avgusta 1930.

Besedilo: Braun Terezija.

Obratni predmet: Trgovina z deželnimi pridelki in surovimi kožami.

Imetnik: Braun Terezija, trgovka v Mariboru, Koroška cesta št. 21.

Okrajno kot trgovsko sodišče v Mariboru,
dne 7. avgusta 1930.

(Firm. 719/30. — Rg A III 152/1).

437.

Sedež: Vodranec št. 32.

Dan vpisa: 14. avgusta 1930.

Besedilo: Borko Josip.

Obratni predmet: Trgovina s sadjem. Imetnik: Borko Josip, trgovec s sadjem v Vodranec št. 32.

Okrajno kot trgovsko sodišče v Mariboru,
dne 14. avgusta 1930.

(Firm. 673/30. — Rg A III 153/1).

II. Vpisali so se dodatki in izmembe pri nastopni firmi:

438. Sedež: Maribor.

Dan vpisa: 7. avgusta 1930.

Besedilo: Mariborska tekstilna tvornica, d. z. o. z.

Družba temelji odslej na družabni pogodbi z dne 31. julija 1924., spremenjeni z notarskimi pismi z dne 21. januarja 1925. posl. št. 490, z dne 10. maja 1928., opr. št. 1587 in z dne 19. julija 1930., opr. št. 4121.

Pravico, zastopati družbo, imata po dva poslovodja ali en poslovodja z enim prokuristom kolektivno.

Podpisovanje tvrdke se vrši na ta način, da po dva poslovodja ali en poslovodja z enim prokuristom kolektivno pristavi pod od kogarkoli pisano, štampilirano ali natisnjeno besedilo tvrdke svoja podpisa. Prokurist vselej s pristavkom p. pa (per procura).

Prokura se je podelila Alfredu Baitschek, priv. uradniku v Mariboru, Koroševa ulica št. 7.

Okrajno kot trgovsko sodišče v Mariboru,
dne 7. avgusta 1930.

(Firm. 738/30. — Rg C I 97/29).

Razglasi raznih uradov in oblastev

Štev. 1829.

1904—3—2

Razpis.

Mestna občina Ljutomer razpisuje na osnovi direktije državnih železnic Ljubljana, št. 5836/1—III—29 z dne 6. decembra 1929., napravo načrta in tehničnega poročila in proračuna za zgradbo propusta na železniški progi Ormož — Murska Sobota km 19/5—19/6.

Podrobni pogoji in natančnejši podatki so razvidni ob uradnih urah pri podpisnem uradu.

Ponudbe je predložiti do vštete 30. avgusta 1930. podpisanemu uradu.

Mestni občinski urad Ljutomer,
dne 14. avgusta 1930.

Štev. 1830.

1905—3—2

Razpis.

Mestna občina Ljutomer razpisuje na osnovi sklepa občinskega odbora z dne 13. avgusta 1930. oddajo zidarstvih, tesarskih, mizarstvih, ključavničarskih in kleparstvih del pri adaptaciji prejšnj električne v klavnico. Podrobni podatki so razvidni pri podpisnem uradu ob uradnih urah.

Občina si pridržuje pravico, da odda vsa dela skupno ali pa posamezno, in to ne glede na najnižjo ponudbo.

Ponudbe je predložiti do vštete 5. septembra 1930. podpisanemu uradu.

Mestni občinski urad Ljutomer,
dne 14. avgusta 1930.

Štev. 1831.

1903—3—2

Razpis.

Mestna občina Ljutomer razpisuje na osnovi sklepa občinskega odbora z dne 13. avgusta 1930. oddajo naprave regulacijskega načrta in katastrske mape za mesto Ljutomer.

Podrobni podatki so razvidni ob uradnih urah pri podpisnem uradu.

Ponudbe je predložiti podpisanemu uradu do 30. avgusta 1930.

Mestni občinski urad Ljutomer,
dne 14. avgusta 1930.

Razne objave

1896

Razglas.

Kmetijsko društvo za dekanijo Novo mesto in okolice v Novem mestu, r. z. z. o. z., je stopilo v likvidacijo. Upnike se pozivlja, da prijavijo v zakonitem roku svoje terjatve.

Novo mesto, 14. avgusta 1930.

Likvidatorja:

Ing. Matko Abec, l. r. Josip Munda, l. r.

Poziv.

1907—3—1

Elektrostrojna zadruga v Dolu pri Ljubljani je stopila v likvidacijo in pozivlja upnike, da ji prijavijo svoje terjatve.

Likvidatorji.

1906

Objava.

Izgubil sem odhodno izpričevalo obrtno-nadaljevalne šole I. mestne deške osnovne šole v Ljubljani na ime: Klopčič Alojzij iz Ljubljane.

Proglasam ga za neveljavno.

Klopčič Alojzij, s. r.

1914

Objava.

Izgubil sem odpustnico osnovne šole pri Sv. Rupertu, izstavljeno ima ime Vogrin Rudolf dne 9. marca 1915. Proglasam jo za neveljavno.

Vegrin Rudolf s. r.

1906

Objava.

Izgubil sem izpričevalo obrtno-nadaljevalne šole na realni iz leta 1899.—1900.—1901. na ime: Sovine Andrej iz Ljubljane in ga proglasam za neveljavno.

Sovine Andrej, s. r.

1918

Objava.

Izgubil sem odpustnico petrazredne osnovne šole na Ledin v Ljubljani, na ime Wilfan Franc iz Kranja, izstavljeno 25. aprila 1910 št. 44, ter jo proglasam za neveljavno.

Maribor, 16. avgusta 1930.

Wilfan Franc s. r.

Gamelin ji je prinesel umivalnik.

In med tem ko si je umivala roke, je znova vse tajila.

Ponovil je zopet, da ve, in nato je molčala.

Ni ji bilo jasno, kam meri vprašanje njenega ljubimca in niti od daleč se ji ni sanjalo, da mora ta Maubel, o katerem ni nikdar slišala govoriti, priti pred revolucionarno sodišče; ničesar ni razumela o sumničenjih, s katerimi jo je nadlegoval, vedela pa je, da niso utemeljena. Prestala je braniti se, da bi bila poznala nekega Maubela, ker se ji je zdelo boljše, da ljubosumnež blodi po napačni sledi, ko ga je mogel vsak hip najmanjši dogodek spraviti na pravo pot. Njen nekdanji pisarček, ki se je prelevil v ljubkega domoljubnega dragonca, je bil sedaj sprt s svojo aristokratsko ljubico. Kadar je srečal Elodijo na ulici, jo je pogledal z očesom, ki je hotelo reči: »No, krasotica moja! Čutim, predobro, da vam kmalu odpustim, da sem vas izdal, in da sem že skoro na tem, da vas začnem zopet čislati.« Ni se torej več trudila, da bi pregnala svojemu prijatelju muhe, kakor je to imenovala; Gamelin pa je ostal

pri prepričanju, da je Jakob Maubel Elodijin pohujšljivec.

* * *

Naslednje dni je bil Tribunal brez odmora na delu, da zruši federalizem, ki je kakor hidra grozil, da pogoltnje svobodo. Bili so naporni dnevi; in porotniki, izčrpani in utrujeni, so gledali, da čim prej spravijo s poti gospo Rolandovo, duševno mater ali vsaj sokrivko zločinov brisotinske stranke.

Med tem se je Gamelin mudil vsak dopoldan na sodnihi, da bi se pospešil Maubelovo zadevo. Važni spisi so bili še v Bordeauxu: dosegel je, da je šel nek komisar s pošto ponje. Slednjič so dospeli.

Namestnik javnega tožilca jih je prečital, nato pa se je namrdnil ter dejal Evaristu:

»Kaj prda res niso, ti spisi! Saj ni ničesar v njih! Prazne čenče!... Ko bi bilo vsaj to dognano, da se je bivši grof Maubel izselil!...«

Slednjič pa je Gamelin le dosegel svoj smoter. Mladi Maubel je dobil obtožnico in je bil pripeljan pred revolucionarno sodišče devetnajstega meglenika.

Že takoj ob pričetku obravnave je delal predsednik tisti mrki in grozeči obraz, ki se ga je trudil kazati,

* Gospa Rolandova (1854—1793), soproga ministra Rolanda; v njenem salonu so se shajali žirondisti, ki jim je bila prijateljica in duševna voditeljica; op. prev.

* Meglenik (brumaire), drugi republikanski mesec, od 23. oktobra do 21. novembra; op. prev.

kadar je vodil kako slabo proučeno zadevo. Tožilčev namestnik si je žgečkal brado s ščetinami svojega peresa ter hlinil vedrost čiste vesti. Zapisnikar je prečital obtožnico: še nikoli ni slišala sodna dvorana tako plitve.

Predsednik je vprašal obtoženca, ali mu niso bili znani zakoni, ki so bili izdani proti emigrantom.

»Poznam jih in se po njih ravnam,« je odvrnil Maubel, »in zapustil sem Francijo s pravilno izstavljenimi potnimi listinami.«

O vzrokih svojega potovanja na Angleško in povratka v Francijo je dal zadovoljiva pojasnila. Njegov obraz je bil prikupljiv, imel je izraz odkritosti in ponosa, ki je ugajal. Ženske so ga gledale raz tribune z naklonjenim očesom. Obtožnica je trdila, da se je mudil nekaj časa v Španiji, v trenutku, ko je bil ta narod že v vojni s Francijo: izjavil je, da v tistem času ni ostavil Bayonne-a. Samo ena točka je ostala temna. Med papirji, ki jih je bil pri svoji aretaciji vrgel v kamin in od katerih so se našli samo drobci, je bilo čitati španske besede in ime »Nieves«.

Jakob Maubel se je branil dati o tej stvarci pojasnila, ki so jih zahtevali od njega. In ko ga je predsednik opozoril, da je v obtoženčevem interesu, da to pojasni, je odgovoril, da človek ne sme imeti pred očmi vedno le svojega interesa.

Gamelin je želel dokazati Maubelu samo eno krivdo: trikrat je pozval predsednika, naj vpraša obtoženca, če more dati kako pojasnilo o nageljnu, čigar izsušena listke je tako skrbno hranil v svoji listnici.

Tehnične tajnosti

Mi moderni ljudje radi prezirljivo gledamo na stare čase, ko sta tičali znanost in tehnika še v povojih. Toda čeprav sta v moderni dobi znanost in tehnika silno napredovali, vendar mi pri vsem svojem napredku in pri vsi inteligenci ne moremo odkriti nekih tehničnih in zlasti ne kemičnih tajnosti, ki jih je pa dobro poznala stara doba.

V razvalinah starih mest v Mehiki so našli krasne skodelice, ki izgledajo tako, kakor da so izdelane iz najlepše polirane železa. Skodelice so trde kakor železne, so pa tako lahke, da je nemogoče, da bi bile železne. Kemična preiskava teh skodelic je dognala, da obstoje te posode deloma iz železa, deloma pa iz neke jako lahke tvarine, ki je mi več ne poznamo. Mnogo strokovnjakov se je že trudilo, da bi prišli na sled sestavam te lahke tvarine, ampak do danes se to še ni posrečilo, čeprav bi imelo kovinarstvo od odkritja te tajne ogromno korist. Leta 1897. je razpisala neka angleška fabrika 3000 funtov nagrade za onega, ki bi odkril skrivnost mehiškega železa, do danes se pa za to lepo nagrado ni še nihče javil.

Ravno tako še danes ne vemo, iz česa in kako so izdelovali stari Rimljani svoje nezlomljivo steklo. Za časa cesarja Tiberija je namreč iznašel neki rimski steklar steklo, ki ga ni bilo mogoče zlomiti ali zdrobiti, pa tudi topiti se ni dalo niti v največji vročini.

Inženirji dobro vedo, kako težko je varovati v tropičnih krajih kovinske dele pri stavbah in stroje in orodje pred rjo. Barve in maže, ki naj bi varovale v mokrovročnem zraku kovine pred rjo, le malo časa drže. V stari Indiji pa so poznali že pred tisoč in tisoč leti sredstvo, ki kovine trajno drži brez rje. V velikem mestu v Indiji, v Deliju, stoji mogočen železen

stebler ki so ga postavili 1000 let pr. Kr. Ta stebler je za vse vremenske izpremembe kar neobčutljiv. Dolgo so mislili, da obstoji ta stebler iz kemično čistega železa, ki se ga rja sploh ne prime. Kemično čistega železa pa v naravi nikjer ni, pridobivamo ga pa v malih množinah s pomočjo elektrike. Kako so mogli torej Indijci izdelati skoraj 6000 kg težak stebler iz železa, ki ne rjavi? Koščke tega stebra so kemično preiskali in ugotovili so, da se nahajajo v tvarini neke snovi, ki jih z vsemi našimi preiskovalnimi metodami niso mogli odkriti.

V staroegiptovskih piramidah so odkrili kose platna, v katero so bile zavite mumije. Ti platneni kosi so stari najmanj 3000 let, pa še do danes niso sprhnili in strohnili. Tkanina je še danes mehka in voljna, njena barva pa je še vedno živa. Ni dvoma, da so stari Egipčani to platno izdelovali na poseben način. Toda kako? Tega mi ne vemo več.

Moderna kemija barv je sestavila že krasne barve in naše barve daleko presega barve, s katerimi so slikali srednjeveški slikarji svoja nesmrtna dela. Kljub vsej njihovi lepoti pa naše moderne barve še zdaleka niso tako trpežne kakor so barve, s katerimi so delali stari mojstri. Barve na modernih slikah razmeroma naglo poblede, stare slike pa imajo še danes svojo živost. To se pravi, da so znali v starem in srednjem veku barve sestavljati na tak način, ki ga mi več ne poznamo. Stari mojstri so imeli za mešanje barv svoje posebne recepte, ti pa so se izgubili.

Tudi tako lepo pojočih gosli ne znamo več izdelovati kakor so jih prej izdelovali sloviti laški umetniki Amati, Stradivari in drugi. Zato pa imajo stare gosli še danes mnogo višjo vrednost kakor naši moderni izdelki.

Stoletnica rojstva cesarja Franca Jožefa.

18. avgusta so v mestecu Hall na Tirolskem slovesno praznovali 100-letnico rojstva pokojnega cesarja Franca Jožefa. Slavnostni govor je govoril škof iz Innsbrucka dr. Weitz (na sredi slike).

»Črno žrelo«

Predstavite si ogromno — do 20 tisoč kvadratnih km veliko ponev. To, kar se v njej prži, se ne ogreva od spodaj, ampak od zgoraj, s palečimi solnčnimi žarki. Tudi pečenina ne prihaja v to ponev na običajen način, marveč po 7 km dolgem rokavu.

Vročina je strašna, iz ponve se v drhtečih oblakih vali para, pečenina se pa ne žge, ampak dela močno debelo skorjo, ki se nabira na dnu. Ta ponev je Kara-Bugazski zaliv ali Adži-Darja, kakor ga imenujejo domačini, kar pomeni — slana voda. Praži pa se v njem voda Kaspija, ki neprestano teče po kanalu v Kara-Bugaz, kar pomeni »črno žrelo«, s tako silo, da je v rokave, ki veže morje z zalivom, buren tok, ki trga in dolbe bregove. Vsako leto ocedi Kaspij v zaliv 18 kub. kilometrov vode, ki jo zaliv prekuha in v obliki pare vrže v ozračje, prepuščajoč ventilacijo vročim puščavskim vetrovom, ki deloma še v prelivu spreminjajo vodo v gosto maso — »rapoc«. Kara-Bugazska voda je tako nasičena s solmi (največ z Glauberjevo in kuhinjsko), da je onemogočeno vsako življenje. Pozimi, to je pri tamošnjih razmerah pod temperaturo 5-5° se soli v gostih plasteh usedajo na dno, po računih Akademije znanosti letno v masi treh milijard ton. Silni viharji, ki so ob gotovih letnih časih zelo pogosti, vržejo del teh usedlin na bregove. Ti izmečki so znameniti mirabilit.

Mirabilit je bil že dolgo pred vojno predmet mnogoterih načrtov izkoriščanja in je od nekdaj interesiral svetovni kapital. Izkoriščanje je preprečevala periferijska politika ruskih vlad, ki niso dopuščale industrializacije inorodnih pokrajin. Zadnji resni poskus je bil napravljen po prizadevanju Akademije v letu 1916., pa je vse možnosti zavrela revolucija.

Mirabilit je ogromnega pomena za steklarsko in kemično industrijo in se v drugih državah izdeluje umetnim putem s kristalizacijo natrija iz sulfatnih raztopin, pri čemur se pa tudi natrij pridobiva na umeten način. V srednje-azijskih puščavah pa leže na prostem silne množine mirabilita.

Leta 1929. se je organiziral Kara-Bugaz-sulfat-trust, ki prideluje letno 100 tisoč ton mirabilita, kar je pa z ozirom na prometne težave sila težavno. Transport opravljajo velblodi. Vsled pomanjkanja pitne vode, ki stane 12 kop. vedro, in kuriva morejo tam živeti samo nomadi, dokler se ne napravi vodovod za vodo in električno energijo od Sulakške postaje v Dagestanu.

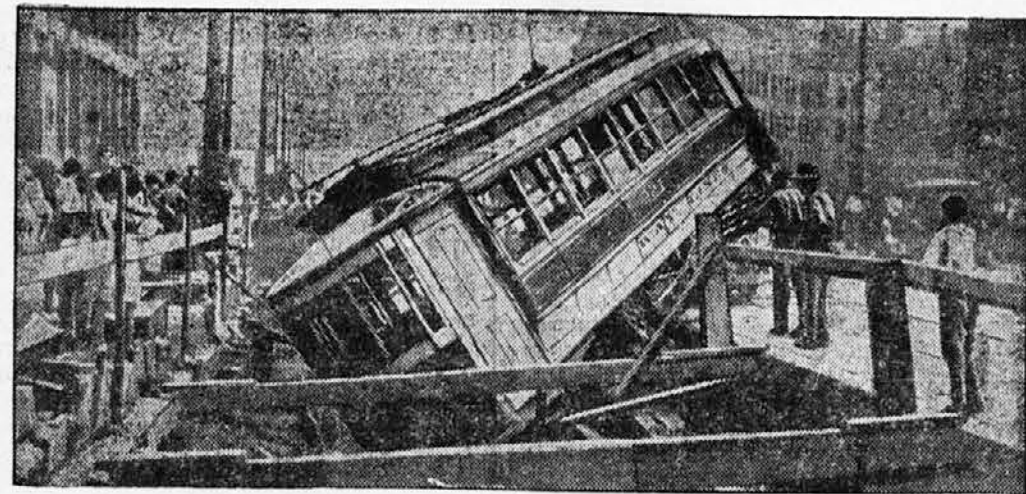
To novo polje in vir surovine za industrijo je z ozirom na izključne razmere, v katerih se izkorišča, vsekakor zanimivo in bo v par letih ubila »romantika« zakaspijskih puščav.

Velikega pustolovca žalosten konec

Pustolovci vsega sveta se zbirajo najrajši tam, kjer se jim obeta lahek in velik zaslužek. Pustolovce najdemo povsod, kjer se zbira tisti bogati svet, ki se nikdar ne dolgočasi, v igralnicah, v imenitnih mednarodnih hotelih in v svetovnih letoviščih in kopališčih. Zbirajo pa se tudi tam, kjer leži v zemlji zlato ali pa drago kamenje, kajti nič ne mika pravega pustolovca tako kakor nagel dobiček in bogastvo. Ko so odkrili v Kaliforniji in pozneje na Alaski zlato, je tja drvelo na tisoče pustolovskih narav.

Prav posebne vrste pustolovec pa je bil romunski inženjer Julij Popper. Ta mož je namreč zvedel, da so odkrili na takozvanih »ognjenih otokih« (čisto na jugu Amerike) precejšnjo ležišča zlata. Popper je znal za ta ležišča zanimati nekaj argentinskih bogatašev in z njihovo pomočjo je organiziral l. 1885 veliko ekspedicijsko vojaško opremljeno in tudi po vojaško organizirano. Kjer so se lotili dela, so napravili vojaško taborišče, ki so ga tudi po vojaško zavarovali. Popper je bil vsemogočni poveljnik te armade. On je določil vse, delo in hrano in deleže na čistem dobičku, kajti bil je mož silne energije in neupogljive volje. On je znal ljudem govoriti tako, da ga je vse ubogalo na besedo. Domačine, ki so ga enkrat motili na delu, je dal pobiti vse do zadnjega. Za svoje ljudi pa je skrbel, da jim ni manjkalo ne jedi, ne pijače

in sploh nič; imeli so vse, kar jim je zaželelo srce. Kdor pa se mu je ustavil, s tem je neusmiljeno obračunal. Dal je tiskati tudi marke in kovati cekine s svojo podobo. Naravno je, da so hiteli v njegovo blaženo deželo pustolovci iz vsega sveta. Toda Popper je bil strog — kdor ni hotel postati član njegove bande, temu je prepovedal vstop v svoje kraljestvo.

Nesreča na cestni železnici.

V Long Island City je skočila garnitura cestne železnice s tira in se prevrnila v globoko jamo. Vsled nesreče je poškodovanih 12 oseb.

Ljudje so vedno bolj zdravi

Francoska vlada je nedavno izdala obširno uradno statistiko o naraščanju in padanju prebivalstva v 90 okrožjih Francije. Ta statistika kaže, da je bilo l. 1929 rojenih 26.776 otrok manj kakor prejšnje leto.

V velikem nazadovanju porodov v Franciji je napisal na podlagi zgoraj omenjene statistike neki znameniti francoski zdravnik obširno študijo, kjer pravi med drugimi:

»Če primerjamo število porodov v raznih evropskih državah od l. 1900 do l. 1928, vidimo povsod tendenco k tistemu razvoju, ki so ga najbolj civilizirani narodi že dosegli. Število porodov je v Franciji padlo v zadnjih 70 letih za 84 odstotkov, v Nemčiji za 52, v Angliji za 42 in v skandinavskih deželah za 40 odstotkov. Iz te statistike je izzvela Italija, kjer je vlada začela veliko propagando za povečanje števila porodov, vendar pa je bilo tudi v Italiji kljub propagandi število porodov za 100.000 nižje kakor prejšnja leta. Število porodov pada celo v Španiji in sicer je padlo tam za 4 odstotke. Nove, po vojni nastale države še nimajo dobrih statistik, vendar pa je znano, da se je prebivalstvo Poljske pomnožilo v zadnjih 10 letih vsako leto za 200.000.

Padanje števila porodov se da pa izenačiti z manjšo umrljivostjo ljudi. Od l. 1900 dalje umrje v Nemčiji po 400.000 oseb na leto manj kakor pred vojno, v Franciji 300.000, v Italiji 130.000 in v Angliji 120.000. To se pravi, da se ljudje mnogo bolj prizadevajo svoje življenje ohraniti kakor pa nova življenja ustvarjati. Zaradi skrbi za ohranitev življenja opazujemo, da število evropskega prebivalstva ne pada, ampak raste.

Stiri ženske — pocestne roparice

Redek roparski napad, kakor jih kriminalna zgodovina malo pozna, se je te dni dogodil v Berlinu. Na oglu neke ulice so namreč 4 ženske napadle nekega trgovca ob dveh ponoči, ga pobile na tla in mu vzele njegovo denarnico, v kateri je bilo nekaj nad 100 mark denarja. Nato so ženske zbežale.

Napadeni trgovec se je mudil zvečer v neki gostilni, kjer ga je obkrožilo 6 žensk in neki možak, zahtevajoč od njega, naj jim plača »krožek« piva. Trgovec jim je zahtevano pivo plačal, kmalu nato pa je zapustil gostilno. Komaj pa je bil nekaj korakov daleč od gostilne, je opazil, da mu sledé 4 ženske. Trgovec jim je hotel uiti in je pospešil svoj korak, a ženske so ga vedno bolj dohitevale. Ko pa je bil že blizu svojega stanovanja, so se ženske zaletale nanj, ga zrinile v neko vežo, tam pa so ga tako tolkle s pestmi, da so ga pobile na tla. Predno se je mož še prav zavedel, je bil že ob denarnico.

Ko pa je bil že dovolj premožen, je zapustil s svojim velikim premoženjem puste otoke in se je preselil v lepo mesto Buenos-Aires. Tam pa ga je začela preganjati nesreča za nesrečo, da je kmalu popolnoma obubožal. Nekaj časa je živel tem še od svojega skromnega zaslužka kot častnikar, kasneje pa se je izselil in od tedaj ni več sledu za njim.

Stražnik kot borec.

Pri zadnjih komunističnih nemirih v Los Angelesu je prišlo do hudih spopadov med policijo in delavci. Mnogo delavcev so zaprli. Slika kaže, kako se bori stražnik z delavcem, ki se brani pokoriti se.

Kaj je toplota?

Tudi toplota je že marsikomu delala pregla-vico. Odkod izvira. Naša zemlja je dandanes sama, vsaj na površini več nima veliko. Če je solnce ne bi obsevalo, bi pri nas vse pokrili večni led in sneg. Tako je tedaj tisto kar nam dandanes daje toploto, le solnce. Toda solnce nam ne daje toplote le neposredno, temveč tudi posredno. Drva, premog itd., vse s čimer kurimo naše peči ni čisto nič drugega kakor solnčna toplota, ki se je nabrala v drevesih, rastlinah itd. Samo spremenila se je in jo moramo šele umetno zopet vzbuditi, da se pojavi, sprosti in greje. Toplota je tedaj tudi snov, ki pa kaže svojo lastnost, to je toploto, zopet le z gibanjem.

Kaj je najlepše na svetu?

Kaj je lepo, ni vselej mogoče določiti, ker so mnenja različna. Se težje je splošno izreči, kaj je najlepše na svetu. Pred leti je švedski časopis »Dagens Nyheter« razpisal nagrado za onega, ki bo najbolj pogodil, kaj je na svetu najlepše. Prišlo je mnogo odgovorov. V 1025. odgovorih je bilo rečeno, da je najlepše »solnce«, za solncem se je pa omenjala priroda v različnih barvah, kakor večerna zarja itd. Prvo nagrado je pa dobil mladenič, ki je odgovoril, da so najlepše na svetu »materine oči«. Druga je bila podeljena onemu, ki je napisal, da so najlepše »sanje o onem, česar ne moremo doseči«.

Angleške vojaške letalske vaje.

Pri zadnjih vojaških vajah z letali so v Angliji poskušali nova slusala, ki naznanjajo že od daleč, da se neko letalo bliža. Naša slika nam kaže vojake ob takem slušalu.